ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 60 դրշ. Վեցամսեայ 30 դրշ. Եռամսեայ 20 դրշ. — ԳԱԼԱՏԱՅԻ համար, տարեկան 80 դրշ. Վեցամսեայ 40 դրշ. Եռամսեայ 25 դրշ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար, Տարեկան 22 ֆր. Վեցամսեայ 11 ֆր.:
ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ԶԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK
Galata, Kourchounlou han, N. 7

ԾԱՂԻԿ
ՕՐԱԳԻՐ

"زاغيك" ارمنيجه يومى وسياسى غزتەدر

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Կալաթա, Գուրչունլու խան, թիւ 7
ՍԱԳԱՏԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է *հակիրճ* գրուած ըլլայ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի *տրուիր*։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ
ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՒՕՐ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԵ ՏԱՐԻ— ԹԻՒ 365 | "ԾԱՂԻԿ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ | 1 ՅՈՒՆԻՍ 1902 ՇԱԲԱԹ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

ԱՂԷՐԿ ԹԷ ԳԷՇ

Օրաթերթերու ընթերցողներուն բաւական զարմանք պատճառած ըլլալու է կրօն. Ժողովին այն որոշումը, որ կը տրամադրէր բացատրութիւն պահանջել ծանօթ դաւառի մը ծանօթ առաջնորդէն, որովհետեւ այս վերջինը ժպրհած էր Ս. Գրքի ընթերցումը աչխարհաբարով կատարել եկեղեցիին մէջ։

Այո՛, Կրօն. Ժողովին պատ. հայրերը պարտականութիւն սեպեր են բացատրութիւն պահանջել իրենց մէկ եղբայրակցէն որ ձանձրոյթը յանձն առեր է Ս. Գրքին ընթերցումները Ժողովուրդին հասկնալի կերպով մը կատարելու կերպին վրայ խորհիլ ու իբրեւ բնական հետեւութիւն, ընտրեր է աչխարհաբար Աւետարանը, կամ գրաբարին վրայէն կատարեր է աչխարհաբար ընթերցումը։ Ու այս է որ խնդրի նիւթ կ'ըլլայ Ժողովին մէջ, ինչպէս իրաւունք ունինք հետեւցնել օրաթերթերու մէջ մեր կարդացածներէն։

Որոշ չեմ գիտեր թէ Հայ. Եկեղեցին ըսած է երբեք թէ Ս. Գրքի ընթերցումը գրաբար ըլլալու է անպատճառ։ Ու չեմ ալ կրնար հաւատալ թէ ատանկ կանոն մը դնէ եկեղեցի մը, քանի որ այդ ընթերցումներուն նպատակը պիտի ըլլայ աղօթել ժամ գացողներուն միտքին եւ ո՛չ թէ լոկ ականջին վրայ։

Եւ նոյն իսկ համարելով պահ մը թէ ընդունուած սովորութեան հակառակ գործած ըլլայ ժամուն մէջ աչխարհաբար Աւետարանը կարդացող կամ կարդացնող վարդապետ մը, ասի արդեօք այնքան աննեղելի՞ յանցանք մըն էր որ դար ու խնդիր ըլլար Կրօն. Ժողովին մէջ եւ . . . դատապարտուէր։

Զարով մը կը ներենք ժողովի մը երբ խնդրի նիւթ չունենալով առձեռն՝ ոչնչութիւնները կը մեծցնէ, ու բան կը ստեղծէ խօսքի նիւթ գտնելու համար։ Բայց, փա՛ռք Աստուծոյ, արդէն իսկ մեր լրագիրներուն մէջ հրատարակուած կղերապատկան լուրերը, Պոլսական թէ դաւառային, ահագին քանակութեամբ հում նիւթ կը հայթայթեն մեր պատ. հայրերուն, որոնցմով եթէ զբաղին, մեծ օգտակարութիւն մը ունեցած կ'ըլլան իրենց եկեղեցիին։

Բայց ելլել այս ինչ տեղի քարոզիչը ինչո՞ւ համար աչխարհաբար Աւետարան կարդալովը եւ կամ ասոր պէս անպէտ խնդիրներով զբաղիլը ոչ մէկ առեն ո եւ է ժողովի մը համար լաւ գործ մը կրնայ ըլլալ։

Նախանձախնդրութիւն ու գործելու եռանդ, զովելի յատկութիւններ են՝ ինչպէս անհատի մը նոյնպէս նաեւ ժողովի մը համար։ Անյարկի նախանձախնդրութենէ եւ անպէտ գործունէութենէ ալ զգուշանալու է սակայն. եւ կը կարծեմ թէ չա՛տ չա՛տ այս վերջին առաքինութիւններով փայլեցաւ Կրօն. Ժողովը բայտարութիւններ ուղղելով ակնարկուած կէտին համար, այսինքն, կրկնենք անգամ մըն ալ, թէ ինչո՛ւ Աւետարանի ընթերցումը աչխարհաբար կ'ընէ վարդապետ մը։ Գործ մըն ալ աս է անչուշտ. ի՞նչ գործ սակայն, աղէ՞կ թէ դէշ։

ՀԱՅԿ ԱԳՈՆՑ

ԹՈՔՁՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւակայելի էն թանձր կապոյտը առած է երկինքը, մութ կապոյտ մը, գորշի մօտեցող։ Սեւէն տխուր է ասիկա. ու տխո՛ւր ալ հով մը կը փչէ, հարաւէ՞ն, հիւսիսէ՞ն, ո՞ր կողմէն — չես գիտե՛ր, խառնաշփոթ բան մը։ Ամպերը, լեցուած արտեւանունքներու պէս, պզտիկ ցնցուղմի մըն ալ կը սպասեն արցունքի հեղեղը թափելու համար։ Մարդիկ ալ ասանկ կ'ըլլան շատ անգամ. հակայ վիշտերու կուտակուած արցունքը, պզտիկ աննշան պարագայի մը կը սպասէ յորդելու համար։

Որոտումը վայրկեանէ վայրկեան աւելի մօտ կու գայ. իրարու յաջորդող գոռումները, հետզհետէ աւելի ուժգին ու աւելի ցնցող, մթնոլորտի փոթորիկ մը կ'ազդարարեն։ Փայլակը, ամէն մէկ որոտումէն առաջ, անթափանց խորունկ կապոյտին մէջ ուղղահայեաց կամ հորիզոնական — ըստ բաղդի — չողչողուն ծիրեր կը բանայ — բարկութենէն փալփըլող աչքերու երկայն շարքի մը քթթումին պէս։

Պատուհաններս դեռ չեմ ուզեր գոցել։ Օդին հետզհետէ սաստկացող հոսանքը սենեակիս զուռը կը գոցէ ինքնիրեն ու դրասեղանիս առջեւ, ձեռքս գիրք մը . . . երկինքը կը դիտեմ։ Թռչունները, ճնճղուկէն մինչեւ արագիլը, խոլ փախուստ մը ունին օդին մէջ. ճիչեր արձակելով, թեւերնուն էն արագ շարժումովը օդը ծեծելով աջէն ու ձախէն կուգան կ'անցնին պատուհանիս առջեւէն. ամէն մէկը իր բոյնը կը վազէ. ամէն վայրկեան պոռթկալու պատրաստ փոթորկալից անձրեւին արտաւիրքովը կը սուրան վայրկեան մը առաջ իրենց ընկերներուն կամ ձագուկներուն քով կծկուելու։ Պարտէզին մէջ պտտող հաւերը — տասնի չափ — տուն կը վազեն կոկոչալով, իրարու ետեւէ, պզտիկ չոգեկառքի մը պէս որուն վայրաշարժն է առջեւի դոռող աքաղաղը։

Ցանկարծ թռչուն մը ներս կը խուժէ բաց պատուհանէն ու մահճակալիս եղրակալին վրայ կը թառի. խե՛ղճը ճամբան կորսնցուցեր է. հոն, երկաթէ ոսկեզօծ ձողին վրայ նստած, պզտիկ լանջքը կը հեւայ. ինծի կը նայի, սենեակին կը նայի, ապահով չի զգար ինքզինքը, սակա՛յն . . . կարկուտախառն անձրեւը սկսած է դուրսը։

Տեղէս չեմ երերար մինչեւ որ վար իջնէ, պատուհանին առջեւէն քիչ մը հեռանայ։ Յետոյ, կամացուկ մը երկու պատուհանները կը գոցեմ։ Ալ իմս է ան, թռչո՛ւնը. մտքէն կ'անցընէ՞ արդեօք ինք ալ։ Հալածումը կը սկսի. ան կը թռչի, ձեղունը կ'ելլէ, յետոյ նորէն վար կ'իջնէ. նստարանին տակ, մահճակալին տակ, դրադարանիս ետեւ կը փախչի շարունակ, անկիւնները կ'ուզէ պահուըտիլ. քիչ մը վերջը, ալ յոգնած, վեր չի կրնար թռչիլ, եւ սակայն դարձեալ ճկուն շարժումներով ձեռքիս տակէն կը փախչի ու ամէն անգամ որ բռնած ըլլալ կը կարծեմ զինքը յուսախաբ կ'ընէ զիս, շարաճճին։ Երբ մարդուն քով սակայն կամքը չպակսի, յուսախաբութիւնները վերջապէս ապահով միջոց մը գտնելու կ'առաջնորդեն զինքը. իրական կեանքին մէջ ալ այսպէս է։ Անկողնիս ծածկոցը ձեռքս կ'առնեմ ու կը սպասեմ որ սնտուկին ետեւէն դուրս ելլէ։ Անցած առեն վրան կը նետեմ ծածկոցը ու չորս ծայրերը կը բռնեմ ոտքով, ծունկով, ձեռքով. ծածկոցին տակ կը տապլտկի. ի՞նչ սակայն, ալ փախուստ չկայ։ Առաջին երկիւղին թափովը սուր ճիչեր կ'արձակէ շարունակ ձեռքիս մէջ. յետոյ — անմիջական վտանգ մը չտեսնելուն — կը հանդարտի քիչ մը, կը սպասէ, կը համակերպի։ Գորշ թռչունն մըն է, ճնճղուկէն քիչ մը աւելի մեծ, կուսցը գորշ ու երկար, կուրծքին գոյնը մութ մոխրագոյն, պոչը երկար, հովահարի մանրանկարի մը պէս, աչքերը սեւ, մութ կանանչ շրջագիծերով, սիրուն ու կատուի մը աչքերուն պէս փայլուն։ Զարդուկ մըն է դեռ։ Սեղբրմբգ կ'ըսեն այս թռչունին. հայերէն բառը չեմ գիտեր ու գտնելու համար ալ բառարաններ չեմ թղթատեր։

Վանդակ մը կ'ուզեմ. խարխուլ հին բան մը կը բերեն՝ որուն ամէն մէկ ծակ ու ծուկէն կրնայ սպրդիլ սա թեւաւոր մուկը։ Բայց պիտի պահեմ անպատճառ. պզտիկ եղբօրս անակնկալ մը պիտի ընեմ դպրոցէն վերադարձին, ժամէ մը։ Մայրիկս կը յանձնեմ պզտիկ բանտարկեալս. շալի մը մէջ կը փաթթէ տաքուկ, ու գիրկը կը պահէ, մինչ ես վանդակը նորոգելու զբաղած եմ։ Կէս ժամ ետքը, հեղեղի պէս անձրեւ կը տեղայ. թռչունը պատուհանին առջեւ վանդակին ամէն մէկ ծակը հարիւրերորդ անգամ ըլլալով կը փորձէ ելք մը գտնելու յուսով։

* * *

Եղբայրս կուգայ։

—Քեզի թռչուն մը Սեպո՛ւհ։

—Ուրկէ՞ առիր։

—Այցելութեան եկած էր մեզի ու վար դնելու աղնուութիւնը ունեցայ։

Կը խնդայ։

—Պահենք, կ'ըսէ, եթէ սակայն պիտի ապրի։ Ընդհանրապէս, մեծերը մանաւանդ, չեն ապրիր. չեն կրնար այդ կեանքին վարժուիլ, կամ կեանք չեն սեպեր զայն ու, իրենց փախչելու յիմար ճիգերուն մէջ բան մը ուտելը լալորովին մոռնալով, անօթութենէ կը մեռնին։

Քանի մը ցորենի հատիկ կը նետենք փորձի համար. իր՝ ելք մը գտնելու յամառ, խոլ փնտռուքին մէջն ալ աս պզտիկը ժամանակ կը գտնէ, կը զիջանի տրուած կերը ուտելու։ Է՛հ, պիտի ապրի. ա՛լ մերն է, պիտի պահենք։

Քանի մը օր կ'անցնի. կ'երթանք կու գանք զինքը կը գտնենք. ատիկա մեր ցընել զայն . . . ». յետոյ ինծի աղնուութիւնը ունենայ յայտնելու թէ ի՞նչ ըսել է դաւանանքներու զգացում !!!։ Ճապաղ ձեւերու ձայն չհանե՞նք, բայց պիտի ներէ ինծի որ հարցնեմ թէ զոյնի՞ն ճապաղը ինչպէս կ'ըլլայ կամ «տեսողական ինչ օրէնքով կարելի է բացատրել»։ Երբ մաթեմատիքոս զրագէտը վռնտել կ'ուզէ մեր արդի զրականութենէն բոլոր չրջանաւոր իսօքերը ու արտայայտութեան կերպերը, որոնք եւ ոչ մէկ զրականութեան օտար են սակայն, պէտք չէ՞ պահանջենք որ մեզի ըսէ թէ ի՞նչ է սա նախադասութեան զրագիտական ու քերականական բացատրութիւնը, «ուսմունք ալ ձեւերուն եւ գոյներուն պէս՝ ճապաղ են, անբափանցելի մշուշապատ»։

Եւ դեռ կոտրած պղնձի այս չոմնդովն է որ օրուան հրապարակը կը լեցնէ եւ կը համարձակի քննութեան ենթարկել զրական կտորներ, որոնց ոչ իսկ արուեստէն տեղեկութիւն չունի։ Գրական դրոցներու, զրական վարդապետութեանց, romantisme/ ու դեռ չեմ գիտեր ինչերու մասին իր տեսութիւնները մեզի մոլիկ ընել տալէ առաջ՝ կը պահանջուի որ իր խեցիները իրարու քով ըներէ եւ օրինակի համար՝ քիչ մը քերականական վաղեմի կանոններուն հետ զբաղի, զրոս, աւա՜ղ, կ'երեւայ թէ ժամանակը իր մտքէն թռցուցեր է։

Նոյնիսկ Պ. Մալխաս, եթէ իր այդ քննադատութեան մէջ երեւան եկած ըլլար կարողի եւ իրաւացիի բոլոր պայմաններուն ալ, կը կարծենք թէ արդար պիտի չըլլար անձի մը, սոսկական զրողի մը պատճառով ամբողջ զրականութեան մը նզովքը ընելու. կրնայ ըլլալ որ ես անյաջող զրող մը ըլլամ, կրնայ ըլլալ որ ես եմ զրութիւններուս մէջ յաջողած չըլլամ, բայց առով ամբողջ զրականութիւն մը չէ որ կը մեռնի։ Գրականութիւնը կայուն կը մնայ օրքան որ գեղեցիկ զոյութիւն ունենայ։ Եւ արդէն սկիզբէն ի վեր՝ երբ հարց եղաւ այս մասին, վաղուան գրականութիւն անուանով մկրտուեցաւ անիկա։ Ու հիմա ճիշդ ապուշքին է որ կը մտածենք. ահա ցաւը, ահա այն վէրքը՝ որուն խշխշուքը Պ. Մալխասի սրտին զարկած է, մարդ ո՛րքան կուուասէր, ո՛րքան անողոք զգացումներու գերի եղած ըլլալու է, որ դաղափարային, զուտ մտաւորական վիճաբանութեան մը առթիւ այսքան վիրաւորուած զդար ինքզինքը։ Այս հոգեկան երեւոյթը մեզի անբացատրելի կը մնայ։

Կային, ինչո՞ւ չէ, իրմէ չատ աւելի կարող, չատ աւելի վարկ ու հեղինակութիւն վայելող մայրաքաղաքացի մէկէ աւելի զրագէտներ՝ որոնք եթէ համամիտ չգտնուեցան ալ մեզի, զէթ այդ թշնամանանքը, այդ քէնը չպահեցին, ու աւելի՛ն, չարտայայտեցին ալ բաց ատղերու մէջ։ Եթէ Պ. Մալխաս ատելութեան ու զայրոյթի զգացումներէն չառաջնորդուէր, այլապէս զինքը ոչ այդ հակասութեանց եւ ոչ այդ ծուռ ճամբուն մէջ պիտի դնէր։ եւ այդ ատելութիւնն ու զայրոյթը առաջինը չէ որ կը հրապարակէ արդէն, չատ առաջները նոյն բաները հրապարակեց օրաթերթի մը մէջ ալ, աղբով, ցեխով, բանջքով եւ դեռ հազար աղտեղութիւններով խառնուած գրութեան մը մէջ, ու ա՛յս, միմիայն քարկոծելու համար գաւառական զրականութիւնը։

Լա՛ւ, եթէ ինք չի հաւներ գաւառացիին ու գաւառական զրականութեան, եթէ ինք կեղծաւոր ու կեղծ կը կոչէ զանոնք, եւ ինքզինքն ու իրեն հետ ալ անչուշտ իր արտայայտութիւնն ու ուղղութիւնը անկեղծ, բարի ախորժակ եւ բարի վայելում կը մաղթենք իրեն, մանաւանդ իր յոդուածին ճշգրիտ բնոյթը մերկապարանոց պարզելէ վերջ։

ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ԱՆՊԱՐԿԵՑՏ ՏԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

(ՆՈՐԷՆ ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ)
(ԶՈՐԲՈՐԴ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՑՕԴՈՒԱԾ)

Այն բոլոր զրական, զրագիտական, ոճի ու ընկերական խնդիրներու մասին գործած նախիմիրներուն քով, իր յաղթապանծ տգիտութեան դիմաց՝ Պ. Մալխաս իր այդ դաւանագրին, իր բարոյախօսի, մանքրասէր քննադատի ու լեզուաբանի այդ տօքիւմանին մէջ ալ տեսէք թէ ո՛րքան յաջող եղած է տակաւին նոյնիսկ լեզուական տեսակէտով։ Նախ, սա պարբերութեան համաձայնական վերլուծումը կ'ուզեմ որ ընէ Պ. Մալխաս. «Բաւականէ աւելի էին արդէն չարաղբութեանդ նըկարագրականները, եւ հիմակ կ'ելլես քու դաւանութիւններու զգացումներդ կ'ուզես մատնել՝ մուրճի հարուածներով՝ լեռնական վայրենիի մը սրտին մէջ, մեզի ներկայացնել զայն . . . ». յետոյ ինծի աղնուութիւնը ունենայ յայտնելու թէ ի՞նչ ըսել է դաւանանքներու զգացում !!!։ Ճապաղ ձեւերու ձայն չհանե՞նք, բայց պիտի ներէ ինծի որ հարցնեմ թէ զոյնի՞ն ճապաղը ինչպէս կ'ըլլայ կամ «տեսողական ինչ օրէնքով կարելի է բացատրել»։ Երբ մաթեմատիքոս զրագէտը վռնտել կ'ուզէ մեր արդի զրականութենէն բոլոր չրջանաւոր իսօքերը ու արտայայտութեան կերպերը, որոնք եւ ոչ մէկ զրականութեան օտար են սակայն, պէտք չէ՞ պահանջենք որ մեզի ըսէ թէ ի՞նչ է սա նախադասութեան զրագիտական ու քերականական բացատրութիւնը, «ուսմունք ալ ձեւերուն եւ գոյներուն պէս՝ ճապաղ են, անբափանցելի մշուշապատ»։

Եւ դեռ կոտրած պղնձի այս չոմնդովն է որ օրուան հրապարակը կը լեցնէ եւ կը համարձակի քննութեան ենթարկել զրական կտորներ, որոնց ոչ իսկ արուեստէն տեղեկութիւն չունի։ Գրական դրոցներու, զրական վարդապետութեանց, romantisme/ ու դեռ չեմ գիտեր ինչերու մասին իր տեսութիւնները մեզի մոլիկ ընել տալէ առաջ՝ կը պահանջուի որ իր խեցիները իրարու քով ըներէ եւ օրինակի համար՝ քիչ մը քերականական վաղեմի կանոններուն հետ զբաղի, զրոս, աւա՜ղ, կ'երեւայ թէ ժամանակը իր մտքէն թռցուցեր է։

Նոյնիսկ Պ. Մալխաս, եթէ իր այդ քննադատութեան մէջ երեւան եկած ըլլար կարողի եւ իրաւացիի բոլոր պայմաններուն ալ, կը կարծենք թէ արդար պիտի չըլլար անձի մը, սոսկական զրողի մը պատճառով ամբողջ զրականութեան մը նզովքը ընելու. կրնայ ըլլալ որ ես անյաջող զրող մը ըլլամ, կրնայ ըլլալ որ ես եմ զրութիւններուս մէջ յաջողած չըլլամ, բայց առով ամբողջ զրականութիւն մը չէ որ կը մեռնի։ Գրական զրականութիւնը կայուն կը մնայ օրքան որ զեղեցիկ զոյութիւն ունենայ։ Եւ արդէն սկիզբէն ի վեր՝ երբ հարց եղաւ այս մասին, վաղուան գրականութիւն անուանով մկրտուեցաւ անիկա։ Ու հիմա ճիշդ ապուշքին է որ կը մտածենք. ահա ցաւը, ահա այն վէրքը՝ որուն խշխշուքը Պ. Մալխասի սրտին զարկած է, մարդ ո՛րքան կուուասէր, ո՛րքան անողոք զգացումներու գերի եղած ըլլալու է, որ դաղափարային, զուտ մտաւորական վիճաբանութեան մը առթիւ այսքան վիրաւորուած զդար ինքզինքը։ Այս հոգեկան երեւոյթը մեզի անբացատրելի կը մնայ։

Կային, ինչո՞ւ չէ, իրմէ չատ աւելի կարող, չատ աւելի վարկ ու հեղինակութիւն վայելող մայրաքաղաքացի մէկէ աւելի զրագէտներ՝ որոնք եթէ համամիտ չգտնուեցան ալ մեզի, զէթ այդ թշնամանանքը, այդ քէնը չպահեցին, ու աւելի՛ն, չարտայայտեցին ալ բաց ատղերու մէջ։ Եթէ Պ. Մալխաս ատելութեան ու զայրոյթի զգացումներէն չառաջնորդուէր, այլապէս զինքը ոչ այդ հակասութեանց եւ ոչ այդ ծուռ ճամբուն մէջ պիտի դնէր։ եւ այդ ատելութիւնն ու զայրոյթը առաջինը չէ որ կը հրապարակէ արդէն, չատ առաջները նոյն բաները հրապարակեց օրաթերթի մը մէջ ալ, աղբով, ցեխով, բանջքով եւ դեռ հազար աղտեղութիւններով խառնուած գրութեան մը մէջ, ու ա՛յս, միմիայն քարկոծելու համար գաւառական զրականութիւնը։

Լա՛ւ, եթէ ինք չի հաւներ գաւառացիին ու գաւառական զրականութեան, եթէ ինք կեղծաւոր ու կեղծ կը կոչէ զանոնք, եւ ինքզինքն ու իրեն հետ ալ անչուշտ իր արտայայտութիւնն ու ուղղութիւնը անկեղծ, բարի ախորժակ եւ բարի վայելում կը մաղթենք իրեն, մանաւանդ իր յոդուածին ճշգրիտ բնոյթը մերկապարանոց պարզելէ վերջ։

ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՇՏՈՒԹԵՆԷՆ ՎԵՐՋ

ՎԵՐՋԻՆ ԿՌԻԻՆԵՐԸ

ԼԻՆԶԻ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Հաշտութեան կնքուած ըլլալէն ի վեր, մէկ քանի տեղերու մէջ տակաւին կռիւները կը շարունակուին, պարզապէս հաշտութեան մասին այս վերջիններուն տակաւին լուր չունենալուն համար, հետեւաբար զուրկ ըլլալով որ եւ է նշանակութենէ։ Անձնատուութիւնը կը շարունակուի, առանց որ եւ է միջադէպի մը տեղի տալու։ Պոէրները ուրախ են հաշտութեան կնքուած ըլլալուն։ Պոէրներու եւ Բրիտանացիներու միջեւ բարեկամութիւններ հաստատելը կը շարունակուի։

Պոէր գնդապետ Լինչ Նիւ Հավրն ցամաք եւած առեն, ճանչցուեցաւ գաղտնի ոստիկանէ մը, որ իրեն ընկերացաւ մինչեւ Լոնտոնի կայարանը, երկաթուղիի միեւնոյն վագոնին մէջ, եւ կայարան ելլելուն ձերբակալեց։ Լինչ իր կնոջ եւ քնիին հետ էր։ Ամէնէն առաջ տարուեցաւ Պոա Սգրիդի ոստիկանական կայանը եւ յետոյ հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ պետական մատնութեան ամբաստանութեան ներքեւ, բանտարկուեցաւ հարցաքննուելու համար։ Լինչ բաւական յուզում ցոյց կու տար։

Պրիւսէլէն հետեւեալը կը հաղորդուի Եւրոպայի պոէրական դիւանագիտական ներկայացուցչութեան մասին. —

ՊՐԻՍԷԼ, 11 յունիս. —Տօքթ. Լէյտս երէկ գեսպանական շէնքին մէջ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ բազմաթիւ պոէր անձնաւորութիւններու եւ դեսպանատան կցորդ պաշտօնեաներուն հետ։ Դեսպանատունը չուտով պիտի լուծուի։

Հանքերու վրայ դրուած նոր տուրքերու մասին հետեւեալը կը հեռագրուի.—

ԲՐԵԴՈՐԻԱ, 10 յունիս.—Այսօր հրատարակուած յայտարարութիւն մը ի վեր կը հանէ քաղաքային խորհուրդին մէկ որոշումը, որուն համաձայն հանքերէ դուրս եկած զուտ շահերու վրայ 5 % տոկոս պիտի առնուի։ Ասոր փոխարէն 10 % տուրք մը պիտի առնուի պարտաթղթերէն, հանքերու չահագործման իրաւունքներէն դուրս եկած շահերու վրայ, ինչպէս նաեւ գաղթականութեան ուրիշ ոսկեհանք ունեցող ուրիշ տեղերէն։

ՖԷՐԴԻՆԱՆԴ ԻԵԽԱՆԸ

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Ռուսիոյ Նիքոլա կայսրը Բեթերհոֆի մեծ պալատին մէջ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանին։ Ցետոյ իշխանը այցելութիւն տուաւ մայր կայսրուհի Մարիա Ֆէոտորովնայի, Կաչինայի մէջ, ինչպէս նաեւ Քոնստանդին Քոսդանդինովիչի եւ Միխայիլ Նիքոլայէվիչի։ Իշխանին Բեթերհոֆ դառնալուն ընտանեկան սեղան մը տեղի ունեցաւ։

ԳԻՐՔԵՐ ԵՒ ԹԵՐԹԵՐ ԱՌՔՈՒՄ ԵՆ ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆԸ

Ֆէրտինանտ իշխանին Բեթերսպուրկ այցելութեան մասին այս առտուան եւրոպական կառավարութեամբ մայրաքաղաքս եկած Վիէննական թերթերը հետեւեալ հեռագիրները կը բովանդակեն.—

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԳ, 11 յունիս.—Ֆէրտինանտ իշխանը այսօր կէս օրէն առաջ հետեւորդներով կայսերական Այէրքաւնտրա զբօսանաւով Բեթերհոֆէն տեղս ժամանեց եւ իսկոյն Պօղոս-Պետրոսի մայր եկեղեցին գնաց։

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԳ, 11 յունիս.—Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանը, Նախարարապետ Տանէվ, պատերազմական Նախարար Բաբրիքով, իշխանին հետեւորդները, ինչպէս նաեւ իշխանին ընկերացող պուլկարական պատգամաւորութիւնը այսօր կէս օրէն առաջ ներկայ գտնուեցան Պօղոս-Պետրոսի եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցած պատարագին։ Նոյն օրը իշխանը այցելութիւն տուաւ կայսերական տան անդամներէն Բիթերսպուրկի մէջ գտնուողներուն ինչպէս նաեւ օտար պետութեանց ներկայացուցիչներուն։

Կէս օրէն ժամ մը վերջը Պուլկարիոյ դիւանագիտական գործակատարին Ապուչէվի տանը մէջ նախաճաշ մը տեղի ունեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան բոլոր նախարարները, բազմաթիւ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ եւ իշխանին հետեւորդները։ Ֆէրտինանտ իշխանը բաժակ առաջարկեց մեծ իշխանուհի Դարֆինա Նիքոլայէվնայի կենաց, որուն ծննդեան տարեդարձն էր նոյն օրը։ Զօրավար կոմս Իկնաթիէվ խմեց Ֆէրտինանտ իշխանին կենաց։ Նախաճաշէն վերջ, իշխանը իր ներկայութեան ընդունեց Բեթերսպուրկի քաղաքին ներկայացուցիչները։ Քաղաքագլուխը Զելենովի առաջնորդութեամբ։ Ներքին գործոց նախարար Բլէվէ կատարեց պատգամաւորութիւնը ներկայացնելու գործը։ Քաղաքագլուխը բարի գալուստ մաղթող ուղերձ մը արտասանեց եւ Պօրիս իշխանին նուէր տրուելու համար Ֆէրտինանտ իշխանին ներկայացուցուռուսական սքանչելի ջուր խմելու ամանմը։ Ֆէրտինանտ իշխանը սրտաղեղ բառերով իր շնորհակալութիւնը յայտնեց, եւ երեկոյեան ժամը 6ին Բեթերհոֆ վերադարձաւ, ուր 7 ու կէսին ի պատիւ իշխանին շքասեղան մը տրուեցաւ։

ՄԱՀ ԹՈՒՆՈՒԶԻ ՊԷՏԻՆ

Երէկուան հեռագիրները հաղորդեցին արդէն Թունուզի Էմիրին Սիտի Ալի պէյի մահը։ Այս առթիւ կը փութանք քանի մը կենսագրական տեղեկութիւններ տալ վախճանեալ պէյին վրայ։

Սիտի Ալի 1882էն ի վեր կը կրէր պէյութեան աստիճանը։ Սիտի Ալի պէյ հասած էր խոր ծերութեան եւ վախճանեցաւ 85 տարեկան հասակին մէջ։ Լա Մառսայի իր դղեակին մէջ կը բնակէր, եւ միայն երկուշաբթի օրերը Թունուզ կուգար, կառավարական գործերը կարգադրելու համար։ Իր յաջորդն է իր որդին իշխան Մուհամմէտ, որ ծնած է 1855ին։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ԱՐՄՏԻՒԻ ՄԱՔՍԱՏՈՒՐԲԸ ԸՆԴՈՒՆՈՒԱԾ

Անգլիոյ Երեսփոխանական ժողովը յունիս 10ին ընդունեց ելմտական օրինագծին առաջին յօդուածը, որ կը պատկանի Մեծն Բրիտանիոյ մէջ արմտիքի մաքստուրք հաստատելուն։ Բուն վիճաբանութեանց միջոցին, որոնք յօդուածին ընդունուելէն առաջ տեղի ունեցան, Գերմանիոյ մաքսային քաղաքականութիւնն ալ նկատողութեան առնուեցաւ։ Վերոյիշեալ խիստ չափակն վիճաբանութեանց վրայ հետեւեալը կը հեռագրուի.—

ԼՈՆՏՈՆ, 10 յունիս.—Ելմտական օրինագծի առաջին յօդուածին շուրջ Երեսփոխանական ժողովին մէջ տեղի ունեցած խորհրդակցութեանց շարունակուելուն, Բէմբպէլ Պէնըրմէն բուռն կերպով արմտիքի մաքստուրքին դէմ կը խօսի, զըլխաւորաբար այդ օրէնքին հետեւանքները նկատողութեան առնելով, եւ կը յարէ թէ գերմանական մաքսային դրութեան հետ ոչ մէկ նմանութիւն չունի Անգլիոյ մէջ առաջարկուածը։ Դանձային Նախարարը յայտարարեց թէ կառավարութիւնը առայժմ նպատակ չունի գաղթավայրերու հետ իր ելմտական յարաբերութեանց մէջ փոփոխութիւններ մտցնելու։ Բայց որքան պիտի տեւէ տակաւին այս կացութիւնը։ Հարքուրդ մաքսապաշտպան դրութեան կամ նախամեծարական մաքսային դրութեան վրայ կը խօսի եւ կ'ըսէ թէ եթէ կ'ուզուի Գերմանիոյ օրինակը առնել պաշտպանելու համար մաքսապաշտպան դրութիւնը, ատիկա սխալ քայլ մըն է որովհետեւ Գերմանիոյ վիճակը շատ աւելի նուազ բարգաւաճ է քան թէ Անգլիոյ վիճակը, եւ ներկայիս մէջ վերին աստիճանի ուրախ պիտի ըլլար Գերմանիա եթէ իր բարգաւաճութեամբը հաւասարէր Անգլիոյ։ Հիքս Պիչ դէմ կը խօսի Բէմբպէլ Պէնըրմէնի նախորդ օրուան յայտարարութեանց եւ կ'ըսէ թէ, պատճառ մը չի կայ ենթադրելու թէ դանձային նախարարը մաքսը կը նկատէ իբր սկզբնաւորութիւն մը գաղթականութեանց համար նախամեծարական դրութեան մը։ Այս բոլոր վիճաբանութիւններէն վերջն է է որ Երեսփոխանական ժողովը 193ի դէմ 279 ձայնով ընդունեց ելմտական օրինագծին առաջին յօդուածը։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

★ Ֆրանսայի Նոր Նախարարութեան մասին Ռուս մամուլը հետեւեալ պատասխանը կ'ընէ.—Ֆրանսայի ներքին քաղաքականութիւնը պիտի հետեւի ուրեմն այն շաւղին, որ արդէն նախապէս, խորհրդարանին ընտրութեան արդիւնքովը ցոյց տրուած է։ Գալով արտաքին քաղաքականութեան, Տէլքասէի պաշտօնի գըլուխ մնալովը, անիկա պիտի շարունակէ իր մինչեւ հիմա գծած ուղղութեան մէջ։

★ Մադեռ նմանապէս կը հրատարակէ տեսակցութիւն մը Բոմպի հետ, ուրկէ կը տեսնուի թէ Բոմպ առաջադրութիւն մը չունի երկար ատեն պաշտօնի գլուխ մնալու, եւ թէ իր Վալտէք Ռուսոյի բարեկամ միայն առժամաբար ստանձնած է դահլիճը կազմել։

★ Բարաքաս հասած պաշտօնական զեկոյցներու համաձայն Լա Կուայրայի արուարձաններուն մէջ ապստամբութիւն ծագած է, որուն վրայ քաղաքը ռմբակոծուեցաւ ամրոցներուն եւ Էվենէզուէլական մարտանաւերուն կողմէ։ Բարաքասի գերմանական դեսպանին յանձնարարութեան վրայ գերմանական երկու մարտանաւեր յունիս 10ին Սէն Թոմասէն դէպ ի Լա Կուայրա ճամբայ ելան։

★ Շանկայէն յունիս 10 թուականով Թայմզի կը հեռագրուի թէ Զէնկի եւ Քանդոն Հանքաւ երկաթուղիի շինութեան ընկերութեան ներկայացուցիչին միջեւ բանակցութիւնները գոհացուցիչ ընթացք մը առած են։

★ Ամերիկեան ծերակոյտը ընդունեց տորմիզի բարձրմանց ծրագիրը, սա փոփոխութեամբ.—երկու առաջնակարգ մարտանաւեր, երկու առաջնակարգ զրահապատ յածանաւեր եւ երկու թնդանօթակիրներ պիտի շինուին։

★ Լուսէ նախագահը յունիսի 10ի կէս օրէն վերջ, հանդիսաւոր կերպով իր ներկայութեան ընդունեց յունաստանի Նիքոլա իշխանը, ուրիկ քիչ մը վերջը Լուսէ եւս փոխադարձ այցելութեան գընաց իշխանին։

★ Պելճիքայի Հանրիէդ թագուհին առողջական կացութիւնը թէեւ վերջերս փոփոխութիւն մը չէ կրած, սակայն թագուհին կենցաղին մէջ փոփոխութիւն մը անհրաժեշտ կը դարձնէ։ Թագուհին հարկադրուած է հրաժարիլ Սպայի լեռնուտ կողմերը կատարելիք պտոյտներէ։ Թագուհին կը տառապի սրտի հիւանդութենէ որուն համար պէտք է զգուշանայ որ եւ է յոգնութենէ։ Տիրող դէղ օդին պատճառաւ, թագուհին հարկադրուած է իր բնակարանին մէջ մնալ։ Այսու հանդերձ անմիջական մտահոգութեան մը տեղի չի տար թագուհին վիճակը։

★ Բեթերսպուրկի մէջ հրատարակուեցաւ ցուցակը այն նաւերուն, որոնք Վիլհէլմ կայսեր Ռէվալի մէջ ներկայ գտնուելուն առթիւ տեղի ունենալիք հանդիսաւորութիւններուն պիտի մասնակցին։ Այդ ցուցակը հետեւեալն է.—Յածանաւ Միինհ եւ Բանքաբ Ասով, զրահապատ մարտանաւ, Բէրվիհեեց Ֆըրիմ, Ռեշաքով, յածանաւ, Իմբերաղոս Այէքսանտր Բ., թորփիլլաւոր յածանաւ Վօեէվոտա եւ թորփիլլանաւերու բաժնում մը։ Այս մարտանաւերը կը պատկանին Թոեէսդվէնսքի հրամանատարութեան ներքեւ գտնուող նաւատաժին։ Բաց ասոր Բրոնչդատէն Ռէվալ պիտի դան Սվեդպանա յածանաւը ինչպէս նաեւ Շղանտարտ եւ Բոյեառնեաեա Սվասդա կայսերական զբօսանաւերը եւ քանի մը թնդանօթակիրներ։

★ Հոլանտայի Վիլհէլմինա թագուհին Շաումպուրկի դղեակին մէջ հաստատուած է արդէն։

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՒԱՋՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՍՕՖԻԱ

Դրամագլուխ, Պահեստ

Եւ. Երաշխաւորութեան գումար

ՖՐԱՆՔ 7,500,000

Դրամատուն Ընկերութեան ի Թուրքիա

ԴՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Ընկերութիւնը ջնջեկայացուցած Գաւառներուն մէջ Գործակալներ կը փնտռուին։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Ճեռիտխան. Թիւ 1—2

ՆԵՐՔԻՆ

ՍԷԼԱՄԼԸԲԻ արարողութիւնը կատարուեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած, կէս օրին դնաց նոյն մզկիթը, ուր Ուրբաթի աղօթքը կատարելէ վերջ դարձաւ Կայս. Պալատ։ Հիւրանոցին մէջ կային Անգլիական դեսպանատան գործակատարը եւ Բ. թարգմանը, Պարսկական դեսպանատան գործակատար Միրզա Մուսթաֆա խան եւ Ա. թարգմանը, Սերպիական դեսպան Զօր. Սալա Կրուիչ եւ Ա. թարգմանը, Հունական դեսպանը եւ իր Ա. թարգմանը, Ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդը իր տիկնոջ հետ, Պուլկարական գործակատար Կէչով էֆ., Անատոլուի երկաթուղեաց տնօրէն Պ. Զանտէր, քանի մը օրէ ի վեր մայրաքաղաքս գտնուող 20-25 Ռուս բժիշկներ եւ ուրիշ քանի մը հիւրեր, որոնցմէ ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան Կայս. մեծարանքներու։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

«Փոքր Միխաէլովիչ Մեծ-Դուքսը ու Մեծ-Դուքսուհին, երէկ ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութեան ներկայ գտնուելէ վերջ Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվի հետ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալով, իրենց՝ մայրաքաղաքս մեկնելնուն առթիւ հրաժեշտ առին Ն. Կ. Վեհափառութենէն։»

ԿԱՅՍ. ՀԵՌԱԳԻՐ.— Վեհ. Սուլթանը ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Սաքսոնիոյ Ալպերթ թագաւորին, անոր հիւանդութեան առթիւ շուտափոյթ ապաքինում մը մաղթելով անոր։ Ալպերթ թագաւորը նոյն օրն իսկ շնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղեց Վեհ. Սուլթանին եւ յայտնեց իր՝ արդէն ապաքինման ճամբուն մէջ մտած ըլլալը։

«ՄԷՍՈՒՏԻԷ».— Ճենովայէ 9 յունիս թուականով կը գրեն.—Երէկ, ի ներկայութեան գնդապետ Մուսթաֆա պէյի եւ տեղակալ Հիւսէյին էֆ.ի տեղի ունեցան Մէսուտիէ զրահաւորին յատուկ երկու չոգեշարժ նաւակներու փորձերը։ Գնդապետ Մուսթաֆա պէյ առ առթիւ հացկերոյթ մը տուաւ որու միջոցին Կոպպի եւ Բէռոնի երկրաչափները բաժակ պարպեցին Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան ու Թուրքիոյ՝ բարգաւաճման։ Գնդ. Մուսթաֆա պէյ, չոգենաւներու մեքենաներուն համար գոհունակութիւն յայտնելէ վերջ բաժակ պարպեց Վիմթորիո Էմմանուէլէ թագաւորին կենաց։ Մէսուտիէ հաւանականաբար տասը հինգ օրէն դէպ ի Պոլիս կը մեկնի։»

ՄԻԽԱԷԼՈՎԻՉ ՄԵԾ-ԴՈՒՔՍԸ ՈՒ ՄԵԾ-ԴՔՍՈՒՀԻՆ երէկ առտու ժամը 3ու կէսին «Բէհպէր» չոգենաւակով «Զինաչօֆ» նաւէն Տօլմա Պահճէի քարափը եկան, ընկերակցութեամբ հիւրամեծար Ֆէրիդ Ահմէտ Ալի փաշայի, ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվի, Ա. թարգման Պ. Մաքսիմովի եւ իրենց հետեւորդներուն։ Հոնկից պալատական կառքերով ժամը չորսը քառորդ անցած հասան Կայս. Պալատ, ներկայ գտնուելու համար Սէլամլըքի արարողութեան։ Հիւրանոցին մէջ գտնուած միջոցին Միւշիր Շաքիր փաշա եւ սենեկապետ Էմին պէյ հաղորդեցին իրենց, Վեհ. Սուլթանին մեծարանքները։ Ի պատիւ հիւրերուն շքեղ պիւֆէ մը պատրաստուած էր որմէ պատուասիրուեցան յիշեալները։ Սէլամլըքի արարողութենէն վերջը Մեծ-Դուքսը ու Մեծ-Դքսուհին իրենց ընկերակիցներով եւ հետեւորդներով պտտեցան պալատական ձիերու գտնուած վայրը, առաջնորդութեամբ արքունի ախոռներու տնօրէն Ֆէրիդ Ֆարիզ փաշայի։

*** Միխաէլովիչ Մեծ-Դուքսը ու Մեծ-Դքսուհին որոշած ըլլալով երէկ մայրաքաղաքէս մեկնիլ, Կայս. Իրատէի մը համաձայն, ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվի հետ ներկայացան Վեհ. Սուլթանին եւ շնորհակալութիւն յայտնեցին իրենց մասին կատարուած պատիւներուն համար ու հրաժեշտ առին Ն. Կ. Վեհափառութենէն։ Ցետոյ, դարձեալ իրենց ընկերակիցներուն ու հետեւորդներուն հետ մտան պալատական կառքերը, եւ իշան Տօլմա Պահճէի քարափը, ուսկից «Բէհպէր» չոգենաւակով անցան «Զինաչօֆ»։ Հոն, Մեծ-Դուքսը ու Մեծ-Դքսուհին անհուն շնորհակալութիւն յայտնեցին Միւշիր Շաքիր փաշայի եւ Ահմէտ Ալի փաշայի ու ըսին թէ երախտապարտ մնացած են իրենց նկատմամբ ցոյց տրուած պատիւներու մասին։ Այն ատեն յիշեալ փաշաները ողջերթ մաղթեցին ու մեկնեցան չոգենաւէն, ինչպէս քիչ մը վերջը մեկնեցան նաեւ ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվ եւ յունական դեսպանատան գործակատարը՝ Պ. Բոթէն։ Ու «Զինաչօֆ»՝ իր մէջ ունենալով Մեծ-Դուքսը ու Դքսուհին, երէկ իրիկուն, ժամը 8ուկէսին մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս դէպ ի Օտեսա։

*** Վեհ. Սուլթանը զոյգ մը ընտիր ձի նուիրեց Միխաէլովիչ Մեծ-Դուքսին ու Մեծ-Դքսուհին։

ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ԵՐԼՏՐՔԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ.—Ժորժ Միխաէլովիչ Մեծ-Դուքսին ու Դքսուհին բժիշկներէն եւ Շիդակի համալսարանին ուսուցչապետներէն Պ. Սըն ու ուրիշ քանի մը բժիշկներ երէկ, կայս. Պալատն բժիշկներէն Մուսթաֆա պէյի ընկերակցութեամբ այցելեցին Երլտրքի հիւանդանոցը, ուր բժշկապետ Բաչիտ փաշա ընդունեց զիրենք։ Բժիշկները վերջին աստիճանի գոհունակութիւն յայտնեցին հիւանդանոցին մէջ տիրող կանոնաւորութեան ու կատարելութեան մասին եւ գնահատեցին տեղւոյն օդին դեղեցկութիւնը։

ՆՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Միրլիվա Պէսիմ Էֆէնտի փաշա բժիշկը արտօնութիւն խնդրած է Կէտիկ-Փաշայի կողմը կանանց եւ ծննդաբերական հիւանդութիւններու յատուկ հիւանդանոց մը հիմնելու։ Այդ հիւանդանոցը պիտի պարունակէ առնուազն քսան անկողին։ Այս մասին պատրաստուած տեղեկագիրը զինուորական բժշկական վարժարանէն մատուցուեցաւ Բ. Դրան։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան Պ. Մարշալ այսօր մայրաքաղաքս կը դառնայ։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Ամբողջ Հնդկաստանի մէջ մայիս 10էն 17 ժանտախտի 26,538 դէպքեր եւ 18,620 մահեր պատահած են։

ԲԺԻՇԿՆԵՐԷՆ ոմանք իրենց դեղագիրները մատիտով գրել սովորութիւն ըրած ըլլալով այդ բանը կրնայ սխալ ընթերցումներու եւ հետեւաբար նաեւ ծանր հետեւանքներու տեղի տալ։ Այս պատճառաւ է որ Տրապիզոնի կուսակալութիւնը խստօրէն հրամայեց դեղագործներուն որպէս զի այսուհետեւ մատիտով գրուած դեղագիր մը չընդունին երբեք։

ԱՑՆ ՌՈՒՍ բժիշկները որոնք մայրաքաղաքս կը գտնուէին քանի մը օրէ ի վեր, երէկ Սէլամլըքի արարողութեան ներկայ գտնուելէ վերջ, ռուսական «Զինաչօֆ» չոգենաւով մեկնեցան մայրաքաղաքէս դէպ ի Օտեսա։

ՇՈՒԵՆԱԻԻ ՄԷՋ ՀՐԴԵՀ.—Մայրաքաղաքիս նաւահանգիստին մէջ գտնուող ռուսական չոգենաւի մը մէջ հրդեհի սկզբնաւորութիւն մը տեղի ունեցաւ երէկ կէս օրէն վերջ։ Հրդեհին ծագման պատճառ եղած է սպասաւոր մը որ լամբարներուն իւղ լեցուցած ատեն, անուշադրութեամբ բռնկուցած է թեւերը, ինչպէս կը տեղեկանանք նոյն իսկ չոգենաւային ընկերութեան ներկայացուցչէն։ Հրդեհը շատ չէ տարածուած եւ մէկ երկու խուցեր միայն այրելէ վերջ կարելի եղած է մարել։

ԱԻԱԶԱԿ.—Զին զիւղէն Լազ Իսմայիլ անուն աւազակ մը որ իրր ոճրագործ ամբաստանուած, բայց 4 տարիէ ի վեր փախստական էր, վերջապէս ձերբակալուեր է, ինչպէս կը գրին Թորթումէն։

ՏՈՒՐԱՑՅՈՒ մէջ 7000 դրչ. ծախքով նաւահանգիստի վարչութեան շէնք մը պիտի կառուցուի։

ԻՏԱԼԻՈՅ Մարկերիթա մայր թագուհին Մարքօ Բոյօ չոգենաւով քանի մը օրեր Սոֆա պիտի երթայ, կ'ըսեն Եւրոպայի թերթեր, ուսկից պիտի անցնի Երուսաղէմ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՎԱՐՁԵՐԸ.—Հեռագրական զեղչեալ վարձերը զորս հրատարակած ենք Ծաղիկի 345 թիւին մէջ, այսօրուընէ կը սկսին ի գործ դրուիլ։

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՑՐԻՆ չորս նոր չոգենաւեր պիտի յանձնարարէ Անգլիա։

ԱՌԶԻ ԴԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.—Առջի զիշեր ժամը 7ուկէսին Շիշլի, Օսման պէյի գաղինոյին ետեւը, Նարլեան գործարանին մօտ, Պետական Խորհրդոյ անդամ Զիւհիր զատէ Ահմէտ փաշայի տունը այրած ըլլալը գրեցինք։ Ահմէտ փաշա ամէն ամիս մը առաջ Պոյաճի գիւղի իր ամառանոցը գացած, Նասպի անուն մէկը կը ձգէ տունը իր պահապան։ Ամէն 20 օր առաջ անդամ մը հրդեհ կը պատահի ապարանքին մէջ։ Փողոցին պահապանը կու գայ առաջը կառնէ անմիջապէս։ Այն ատեն Ահմէտ փաշա Նասպին Պոյաճըգիւղ կը տանի եւ անոր տեղ Նչան Թաշիի տունը կը ձգէ պարտիզպան Բէրիմը։ Առջի գիշերուան հրդեհին ալ պատահելուն, ոստիկանութիւնը անմիջապէս հարցաքննութեան տակ առաւ այդ Բէրիմը, որ սակայն յայտարարեց թէ բնաւ տեղեկութիւն չունի հրդեհին ինչպէս պատահած ըլլալէն։ Ոստիկանութիւնը կը շարունակէ իր հարցաքննութիւնը։

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Ոսկեղջերի չոգենաւերէն Հասան նաւապետի հրամանին տակ գտնուած թիւ 2 չոգենաւը երէկ ժամը հինգուկէսին Ունգարանի կամուրջին տակէն անցած միջոցին մեծ կամուրջին կողմէն առագաստուոյց եկող Բեամիլ եւ Իսմայիլ նաւաղներուն Մաւունային զարնուեցաւ սոսկալի կերպով։ Ընդհարումի պահուն ահռելի ճաթրտուքով մը ցնցուեր է չոգենաւը եւ քովի խցիկը (եան դամարա) փչրուեր։ Նոյն միջոցին խցիկին մէջ քնացող դամարօթ Էյիպցի Մէհմէտի գլուխը ճզմուելով յանկարծապէս մեռեր է։ Չոգենաւը պահ մը կանգ առնելէ մէջ շարունակեց ճամբան եւ ուղեւորները հասնեց Եէմիշ Իսկէլէսի։ Մաւունան բնաւ վնասուած չէ։

ԵՐԼԷԿ ԴԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ

Երէկ գիշեր ժամը 4 ու կէսին Խոճա Փաշա, Մէյտանճըգի կողմը, Հանըմ օղլու փողոցին մէջ դատական նախարարութեան պաշտօնեաներէն Խալիլ պէյի սեփականութիւնը եղող 36 սենեակով խոշոր տունէ մը հրդեհ ծագեցաւ։ Այդ տունին մէջ կը բնակէին 3 իսլամ, 8 հրեայ եւ 2 յոյն ընտանիքներ։ Հրդեհը ծագեցաւ վերի յարկէն, պարտէզին վրայ, դերձակ Բինդոֆի բնակած սենեակէն։ Շէնքը փայտաշէն եւ ջուրը հաղուագիւտ ըլլալուն պատճառաւ, բոցերը չուտով 36 սենեակնոց այդ տունը լափելէ վերջ, անցան դիմաց եւ մոխիր դարձուցին նաեւ նաւահանգիստի վարչութեան պաշտօնեաներէն Հիլմի պէյի ընդարձակ տունը։ Ցետոյ կրակը դարձեալ դիմաց դարկաւ եւ այրեց վերոյիշեալ Խալիլ պէյի սեփականութիւնը եղող ուրիշ տուն մը որուն մէկ մասը։ Հրդեհը տեւեց երեքուկէս ժամ։ Հրդեհին ելած տան վարձուորներէն շատ քիչերը կրցան փախցնել իրենց կարասիները։ Կ'ըսեն թէ հրդեհին սկսած սենեակին վարձակալ դերձակ Բինդոֆի կարասիները ապահովագրուած էին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Գրեցինք ասկէ առաջ թէ հանգուցեալ երաժշտագէտ Տիգրան Զուհաճեանի դերեզմանին վրայ մահարձան մը կանգնելու համար, իր երկու աշակերտները, Յարութիւն Սինանեան եւ Սմբատ Բէսէճեան էֆ.ները, երկուքն ալ ծանօթ երաժշտական շրջանակներու մէջ, մտադրած են ծախսու հանել անոր գործերէն մէկը։ Այդ մտադրութիւնը արդէն իսկ գործնական ճամբու մը մէջ մտած է։ Յարութիւն էֆ. Սինանեան դաշնակի համար կարգադրած է Զուհաճեանի «Օլէյմբիա»ին ուվերթիւրը, ցոյց տալով թէ ամէն կերպով արժանի է իր վարպետին, որուն հաւասար համբաւի մը տիրանալու ճամբուն մէջն է արդէն։ Կողքին պատրաստութիւնը յանձնուած է հայ նկարչի մը, Ստեփան էֆ. Ակայեանի, որուն տաղանդն ու ձեռնհասութիւնը բնաւ պէտք չունին ո՛ եւ է գովեստի։ Վարդենիի ձիւղ մը՝ որ սիւնի մը երկայնքին կը բարձրանայ եւ որուն քնար մը ազուցուած է, գարնանի ոստի մը հետ կը զգացնէ էջին ֆօնը՝ որուն վրայ տարածուած թուղթի մը ձախ կողմի կատարին անկիւնը կոր շրջանակի մը մէջ ներկայացուած է Զուհաճեան՝ շատ նուրբ ու հաճելի դիծերով։ Պատկերին ձիւղ քովը կը գտնուի ձօնը՝ «Dèdié à la mémoire du feu célèbre compositeur D. Tchouhadjian». Ասոնցմէ վար կու գայ կտորին անունը, գրուած շատ զեղեցիկ ու ինքնատիպ զարդագիրերով։ Զմոռնանք ըսելու որ Ստեփան էֆ. Ակայեան, ինքն ալ հիացող մը Զուհաճեանի, ձրիապէս պատրաստած է այդ կողքը՝ որուն ամբողջութիւնը կատարեալ գեղարուեստական գործ մըն է։

×

Այս օրերս թերթերը կը զրաղին արդի հայերէնի բառարանի խնդրով մը։ Այդ բառարանին նպատակը պիտի ըլլայ եղեր «ճշգել գրաբարէն փոխ առնուելիք կանոնները, ոճերը, ասացուածքները, գաւառական բառերու ընտրութիւնը, եւրոպական լեզուներէ կատարուելիք փոխառութիւնները, եւայլն, եւայլն»։ Մենք առաջին օրէն կատակ մը կարծեցինք այս հրատարակութիւնը, եւ այդ պատճառաւ արձագանգ չեղանք սնոր։ Ու եթէ այսօր այս քանի մը տողերն ալ կը գրենք, պատճառը սա է որ կարդ մը ընթերցողներ այդ մասին լուսաբանութիւն խնդրած են մեզմէ։ Ուրեմն ըսենք անմիջապէս թէ այդ բառարանին պատրաստութեան գործը՝ զոր անհերեւակայելի թեթեւութեամբ մը ըմբռնած կ'երեւայ, կարծուածին չափ դիւրութեամբ չի կըրնար լուծուիլ, մանաւանդ մասնախումբի մը կողմէ՝ որուն անդամներուն կարողութիւնն ու ձեռնհասութիւնը, — ի բաց

առեալ կրօնական ճիւղը, — քիչ մը տարակուսանք կը ներշնչէ մեզի։ Զենք գիտեր թէ այդ աստիճան հսկայ ծրագիր ունեցող բառարանի մը գրական մասը՝ որ ինքնին ամէնէն կարեւոր մասը պէտք է ըլլայ, ինչպէ՞ս պիտի կարենան դլուխ հանել մի՛ միայն երեք անձեր, երեքն ալ բոլորովին անտեղեակ գաւառաբարբառներուն եւ գաւառի գրականութեան։ Իրենցմէ ո՞վ պիտի կարենայ քննթող ընել գաւառային աշխատակիցներու կողմէ (քանի որ գաւառային աշխատակիցներ ալ պիտի ունենան) ղրկուած գրութեանց բնոյթն ու կարեւորութիւնը։ Միեւնոյն կերպով՝ բժշկական ճիւղին եւ յարակից բառերու յատկացուած անդամը, ինչպէ՞ս պիտի կրնայ այդ գործին մէջէն ելլել։ Մենք բժիշկներ գիտենք որոնք դոնէ բաւական լուրջ երկասիրութիւններ հեղինակած են այդ ճիւղին եւ անոր յարակից բառերուն վերաբերող, բայց չենք գիտեր թէ այդ անդամը ե՞րբ, ի՞նչ առթի մէջ այդօրինակ ձեռնհասութիւն մը ունենալը ապացուցած է։ Անմտած է դարձեալ հրապարակագրական ոճերու բաժին յանձնումը այն տեսակ լրագրապետի մը՝ որուն գրածներն ու հրատարակածները դրեթէ միշտ չատ հեռու գտնուած են տիպար հանգամանքէ մը, եւ որ միայն մէկ անդամ չէ՛ որ կոչտ ոճերու ու բացատրութեանց թոյլատու դտնուած է նոյն իսկ իր թերթին մէջ։ Զմոռնանք ըսելու որ բառարանին միւս ճիւղերուն յատկացուած անձերն ալ կա՛մ անկարող են եւ կամ անբաւական՝ իրենց ինկած գործը բաղձալի կերպով մը գլուխ հանելու համար։

×

Լուր մը զոր առջի օր տուած էինք, հաստատութիւն կը գտնէ այսօր։ Թաթուլ վարդապետի տեղ նոր Տեղապահ մը պիտի կարգուի Պանտրմա-Պալըքէսէրի Վիճակին։ Իսկ Թաթուլ վարդապետի քարոզչական պաշտօն մը պիտի տրուի Պոլսոյ մէջ, Ս. Պատրիարքին կարգադրութեամբ։

×

Մայիս 24ին, Կարնոյ մէջ երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը զգացուեր է գիշեր ատեն, ստորերկրեայ ձայներով։ Բարեբաղդաբար ո՛ եւ է վնաս չէ պատահած։

×

Կարնոյ մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ մայիս 25 թուականով .— «Զորեքշաբթի իրիկուն, Սանասարեանի Տեսչութիւնը երբ ջերմուկները գացած էր, ստացաւ կեդր. խնամակալութեան մէկ հեռագիրը՝ որ կը յանձնարարէր իրեն վարժարանին պաշտօնեաներէն մէկը փութով Խարբերդ ղրկել։» Այդ պաշտօնեան՝ վարժարանին ուսուցիչներէն Դուլումճեան էֆէնտին է, որ օժանդակ նշանակուած է Մելիտոսեան էֆ.ի, Խարբերդ, Սորսորի վանքին դեռնին նկատմամբ կատարուելիք քննութեանց համար։

×

Պատրիարքարանէն մասնաւոր հրաւէրներ պիտի ղրկուին Խառն Ժողովոյ անդամներուն՝ յառաջիկայ չորեքշաբթի գումարուելու համար։

Նպաստից յանձնաժողովոյ նորընտիր անդամներն ալ հրաւէր ստացած են յառաջիկայ հինգշաբթի օր գումարուելու համար։

×

Ինչպէս գրած էինք արդէն, Ուսումն. Խորհրդոյ երէկուան նիստին նախագահեց Ս. Պատրիարքը։ Ն. Սրբազնութիւնը պարզեց իր տեսութիւնները մանկապարտէզի դասախօսութեանց մասին, եւ յետ խորհրդակցութեան դիտուեցաւ որ արդէն Բերայի Էսատեան վարժարանին մէջ կազմական կանոնագրին 16րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն նախնական կրթութեան լրացուցիչ դասընթացք մը հաստատուած կայ, եւ կրնայ մեծ յարմարութեամբ նոյն մանկապարտէզի դասախօսութեանց ճիւղն ալ աւելցուիլ նոյն դասընթացքին վրայ, չարթուան մէջ եւ կիրակի օրերն ալ տեղի ունենալու պայմանաւ։ Այս առթիւ որոշուեցաւ կրկին Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ եւ խորհրդոյ անդամներէն ոմանց եւ Բերայի վարժարանաց հոգաբարձութեան հետ նիստ մը կազմելով ճշդել եւ սահմանել նոյն դասախօսութեանց եւ անոնց նիւթական մատակարարութեան պայմանները։

×

Խապիւղ, Հալբոն օղու դտնուող դայրգհանէի մը մէկ մասը, տիկին Վասիլիք Մարկոսեանի կողմէ ասկէ առաջ նուիրուած էր Խապիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն։ Ցիչեալ տիկինը նամակ մը գրելով Ս. Պատրիարքին, կը յայտնէ թէ նոյն Դայրգհանէին մնացած մասն ալ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն կը նուիրէ, եւ այդ առթիւ կը խնդրէ որ հարկ եղած գործողութիւնները փութացուին։

×

Սիպիլի բանասանդութեանց հաւորը, «Ցոլքեր», ուրկէ անտիպ քերթուած մը հրատարակեցինք ասկէ առաջ, այսօր ստացանք։ Գիրքը հրատարակուած է Նշան-Պապիկեան գրատան կողմէ, դեղեցիկ տպագրութեամբ մը, եւ կ'արժէ 5 ղրուշ։ Գալով քերթուածներուն, չենք կարծեր որ դովեստի պէտք ունենան։

ԻԶՄԻՐԵԱՆՑ ՄՐՑԱՆԱԿԸ

Բարեյիշատակ Յովսէփ Իզմիրեանցի կտակին տրամադրութեան համաձայն՝ Սահակ-Մեսրոպեան գրական մրցանակաբաշխութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1903 Յունիս 26ին, յաւուր տօնի Սրբոց Թարգմանչացն Սահակայ եւ Մեսրոպայ։ Այն ամէն հեղինակներն ու բանասէրները, որ այդ նպատակին վերաբերեալ երկասիրութեամբք կը փափաքին մասնակցիլ սոյն գրական մրցանակին, ներկայ երկրորդ ծանուցմամբ վերստին կը հրաւիրուին իրենց երկասիրութիւնները յուղարկել մինչեւ տարւոյս դեկտեմբեր վերջ՝ առ Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայրն ի Կ. Պոլիս։ Ներկայացուած երկք, եթէ տպագիր են, երեքական օրինակ, իսկ եթէ ձեռագիր են, մէկ օրինակ պիտի յղուին, բայց յստակ գրուած, եւ մրցանակ ընդունելն կամ ոչ, ետ չեն դարձուիր։ Դարձեալ պէտք է ըլլան բաւական ընդարձակ աշխատութիւններ նիւթի, գիտի եւ ոճի առաւելութիւններով ճոխացած եւ անձնական ու նոր ուսումնասիրութիւններով պատրաստուած։

Կնիք Ազգ. Պատրիարքարանի

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՑՍՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 12 յունիս. — Գաղթային պաշտօնեաներու հացկերոյթին նախագահ Պ. Զէմպրլէն, ըսաւ թէ Թօէրներուն հետ կնքուած հաշտութիւնը երկու կողմերուն համար ալ պատուաբեր է։ Անգլիա ստացաւ ինչ որ կը փափաքէր։ Հարաւային Աֆրիկէի խնդրին այս լուծումին վնաս մը չհասնելու համար, էական բան մը չզոհեց Անգլիա։ Պ. Զէմպրլէն խօսքը վերջացուց յայտարարելով թէ Անգլիա չատ զոհողութիւններ ըրաւ իր կայսրութեանը միացնելու համար։

ԹՈՒՆՈՒԶ.—Երէկ Մուհամմէտ՝ Թունուզի նոր պէյը իր պաշտօնին դլուխը անցաւ։

ԲՐԵԴՈՐԻԱ.—Ռոյթէրի գործակալութիւնը կը տեղեկանայ թէ մինչեւ այսօր 11,022 Թօէրներ անձնատուր եղած են։

ԼԱՀԷ.—Թօէր պատուիրակ Պ. Պ. Վօլմարանս եւ Վէսէլս այսօր երկար տեսակցութիւն մը ունեցան Քրիւկէր Նախագահին, Պ. Ֆիշէրի եւ Տօքթ. Լէյատի հետ, Ուիթրէհթի մէջ։

ՔԱԹԱՆԻԱ (Իտալիա). — Երկրաշարժի թեթեւ ցնցումներ զգացուեցան Քաթանիայի եւ շրջակայ հանքերուն մէջ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ. — Հողագործական կեդրոններէն հասած լուրեր չատ գոհացուցիչ ցոյց կուտան բերքերու վիճակը։ Ցորենի դլինը հաստատուն կը մնայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Մէլպուրնէն հասած լուրերը կը հաղորդեն թէ ընտրիւ յորդառատ անձրեւներու՝ երաշտութեան կործանարար ընթացքը կասած է։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լոնտոնի լորտ քաղաքապետը ուղերձ մը մատոյց Իտուբրա թագաւորին, հաշտութեան կնքման առթիւ։ Թագաւորը ուրախութիւն յայտնեց որ Նախկին թշնամիները բարեկամներ պիտի ըլլան։ Կը յուսայ թէ, հարաւային Աֆրիկէի մէջ փոխադարձ հոդածութիւնը եւ աշխատակցութիւնը բարեկամութեան եւ վեհանձնութեան զգացումները պիտի ծնցընեն երկու ժողովուրդներուն մէջ։ Թագաւորը գոհունակութիւն յայտնեց այն յաղթութեան մասին՝ որ Անգլիոյ պիտի տայ առիթը, նոր գաղթականութեանց տալու կառավարութեան անանկ ձեւ մը որ ապահովէ տեղւոյն խաղաղութիւնը եւ բարգաւաճումը։

ՍԻՊԻԼԻԷՆՕՐԹ, 13 յունիս իրիկուն.— Սլպէոռթ Թագաւորին առողջական վիճակը նոյնն է։

ՎԱՐՇԱՒԻԱ.—Գնդապետ Կրիմի դատավարութիւնը երէկ սկսաւ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 յունիս.—Լորտ Բիշնէր ի մօտոյ Անգլիա կը սպասուի, ուր քիչ մը ժամանակ մնալէ վերջը Հնդկաստան պիտի մեկնի, հոնտեղի զօրքերուն ընդհ. հրամանատարութիւնը ստանձնելու համար։

ԲԱՐԻԶ.—Ուաշինկդընէն կը հեռագրեն թէ Ամերիկայի Ծերակոյտը յունիս 19ին պիտի որոշէ թէ Ջրանցքը Նիքարակուայի՞ թէ Բանամայի ճամբով շինուելու է։

ԲԱՐԻԶ.—Տրէդոայէ կը հեռագրեն թէ Սաքսոնիոյ թագաւորին տարութեան տագնապները բաւական տխուր վախճան մը գուշակել կուտան։

ԱԶԴ

Տրապիզոնի Ազդ. երկսեռ վարժարանաց յառաջիկայ տարեշրջանին համար կը պահանջուին գոհացուցիչ տարեթուղթներով՝

1 Կարող տեսուչ,

1 Դասատու, տաճկ. եւ դաղղ. լեզուաց համար եւ ուրիշ առարկաներու ծանօթ.

1 Երաժիշտ-դասատու, հմուտ ձայնադրութեան եւ եկեղեցական երաժշտի, յարմար ո՛ եւ է առարկայ մը դասախօսելու, կամ կարող՝ հսկողութեան.

1 Վարժուհի, հայերէնի, պատմութեան, թուադիտութեան եւ բնական պատմութեան։

1 Վարժուհի, ձեռագործի, կարի եւ ձեւի որ ունենայ կարողութիւն ուրիշ առարկաներ դասախօսելու։

Փափաքողները դրաւոր կերպով թող դիմեն Տրապիզոնի Առաջնորդ Տ. Եղնիկ Ծ. Վարդապետի հասցէին։

Կը խնդրուի նաեւ վարժարանաց մեծ. տեսուչներէն եւ ուսուցիչներէն, որպէս զի եթէ ունին այս պաշտօններուն յարմար ծանօթ տրամադրելի անձնաւորութիւններ, հաճին ներկայացնել։

Կնիք
Տրապիզոնի Ուսումն. Խորհուրդին
7—8

ԼԷՄԱՆ ՀԱՆԸՄԻ ԴԱՏԸ

ՈՀԻ՞Ր ԹԷ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

(ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ)

(Շար. երեկի թիւեն)

Ն.—(Ամբաստանեալին) — Ձեր տունը քանիին կը ճաշէք։

Ա.—Երբոր ուզենք։

Ն.—Ինչպէ՞ս կ'ըլլայ ադ։

Ա.—Ես ցորեկները գործիս կ'երթամ, տունը չեմ դտնուիր, ուրբաթ, կիրակի ալ տունը չեմ. մինակ իրիկուան ճաշի ատեն կը դտնուիմ. անոնք երբոր ուզեն կ'ուտեն կէս օրուան կերակուրը։

Ն.—(Ամբաստանեալին հարց.) Կիրակի առտու տո՞ւնն էիր։

ԹՈՒՐՇՈՒՃԻՆ.—Խանութն էի։

Ն.—Կերակուր ե՞րբ կերար։

Թ.—Ցորեկին կերայ։

Ն.—Ձեր տունը քանիին կը ճաշեն։

Թ.—Յին, 4ին, 5ին։

Ն.—Ըսել է որոշեալ ժամանակ մը չունի՞ք։

Թ.—Ոչ, խոհարար չունինք, կինս կ'եփէ։

Ն.—Ամէնէն ուշ քանիին կը ճաշեն։

Թ.—Հինգին։

Ն.—Այն օրը դուն կերակուր կերա՞ր։

Թ.—Ճշմարիտ ըսելով ուտելս, չուտելս չեմ գիտեր 2 ամսուան խօսք է։

Ն.—(Վկայ Սապիրէ հանըմին)—Թուրշուճիին տունը քանիի՞ն դացիր։

Ս. Հ.—Զորսը կուգար կոր։ Երկու ժամ նստայ։

Ն.—Կերակուր կերա՞ր հոն։

Ս. Հ.—Չկերայ։

Ն.—Կերակուր չհրամցուեցա՞ւ։

Ս. Հ.—Ո՛չ։

Ն.—Ո՞վ կար տունը։

Ս. Հ.—Ամբաստանեալին մայրը Այիշէ հանըմն ու դաւակները կային, որոնք իրենց գործերովը զբաղած էին։

Ն.—Իրիկնադրդ կա՞ր տունը։

Ս. Հ.—Ո՛չ։

Ն.—Հասան էֆ. տունը չէ՞ր։

Ս. Հ.—Ո՛չ.

Ն.—Լէման հանըմի քեզի ըսածները, Հասան էֆէնտիին ու կնկանը կրկնեցի՞ր։

Ս. Հ.—Ո՛չ, բան մը չըսի. այն օրը տուն վերադարձայ. գիշերը ինքզինքը զարկաւ։

Վկայ Սէրվէթ հանըմ, 40 տարեկան, ներկայացաւ։

Ն.—Լէման հանըմի հետ կը տեսնուէ՞իր։

Ս. Հ.—Այո՛։

Ց.—Լէման հանըմի հօրը տունը երթալը տեսա՞ր։

Ս. Հ.—Լսեցի, վերադարձին մտմտուքի մը ենթարկուեցաւ. օր մը իրեն հարցուցի «ինչո՞ւ համար ասանկ կը մտածես»։ «Պէյ հայրս զիս նախատեց, տխուր եմ, ըռզակներս, կարասիներս չտուաւ» ըսաւ։

Ն.—Ի՞նչպէս կարասի։

Ս. Հ.—Դաշնակ, օղ, եւայլն։

Ն.—Ետքը՞։

Ս. Հ.—Լէման հանըմ, դո՛ւն ողջ ըլլաս ըսելով մխիթարեցի զինքը։

Ն.—Կիրակի օրը տեսնուեցա՞ր հետը։

Ս. Հ.—Ո՛չ, երեքշաբթի տեսնուեցայ, անկից ետքը չտեսնուեցայ։

Ն.—Որչա՞փ ատեն կեցաւ հօրը տունը։

Ս. Հ.—Բան մը չըսաւ ինծի։

Ն.—Անոնց վերադարձած օրը տուներնին դացա՞ծ էիր։

Ս. Հ.—Ո՛չ, երեքշաբթի օրը դացի։

ԻՀՍԱՆ ՊԷՑ.—Այս հանըմը դէպքին ժամանակ հոն է եղեր, հարցաքննութեանց մէջի անանուն հանըմը նոյն այս անձն է, պահապանը եւ ուրիշներ տեսեր են զինքը։ Վկայ Թիւֆիդ էֆ. ասիկա ուրացաւ. մինչեւ իսկ դէպքին վայրը դացող ընդհ. դատախազը, քառորդի մը չափ հսկողութեան տակ առած է զինքը, իրողութիւնը կատարելապէս գիտէ բայց կ'ուրանայ։

ՍԷՐՎԷԹ ՀԱՆԸՄ. — Զրպարտութիւն է էֆէնտիմ. դէպքին դիշերը Թուրշուճիին տղջիկը Ֆաթմա հանըմ մեզի վազեց, «մեր տունը բաներ մը կ'անցնի կոր, հա՛ս՛ր, մայրս մարեցաւ» ըսաւ. ես ալ բարի դրացնութեան պատճառով դացի. սուֆան հանդիպեցայ Այիշէ հանըմի, «տեսա՞ր զբլուխնիս եկածը, քո՛յրս» ըսելով ողբալ սկսաւ։ Ետքը երկու էֆէնտիներ եկան «անունդ ի՞նչ է,» ըսին. «անունս ի՞նչ պիտի ընէք» հարցուցի. «պէտք է» պատասխանեցին։ Այն ատեն ըսի որ, «անունս Սէրվէթ է եւ ամուսնոյս անունը Սալիհ էֆ. է, որ արձանագրուած է Տէֆթէրխանէի մէջ։» Ետքը տունս վերադարձայ։ Այս մարդը զրպարտութիւն կ'ընէ կոր ինձ. երկու դաւակ ունիմ խերերնին չը տեսնեմ եթէ դէպքին ժամանակը հոն էի։

Երեսուն տարեկան, դրացի Կիւլթէր հանըմ ներկայանալով երդում ըրաւ։

Ն.— Լէման հանըմ Պայրամին իր հօրը տունը դացեր է, գիտե՞ս։

Կ. Հ.—Այո՛, Պայրամին երկրորդ օրը գնաց։

Ն.—Ո՞րչափ ատեն մնաց։

Կ. Հ.—Երկու գիշեր։

Ն.—Եկած օրը տեսա՞ր։

Կ. Հ.—Այո՛։

Ն.—Ո՞ր օր եկաւ։

Կ. Հ.—Երկուշաբթի։

Ն.—Ետքը դարձեալ տեսա՞ր։

Կ. Հ.—Այո, երկու օր ետքը դարձեալ տեսայ, խիստ տրտում էր. չարունակ կը մտածէր։

Ն.—Ի՞նչու արդեօք։

Կ. Հ.—Հօրը քով դտնուած կարասիները ուզեր է, չեն տուեր։

ԱՆՁ. ԴԱՏ.—Արդէն օղն ու մանտին իր քովն էր, այսինքն Թուրշուճիին տունը։

Ն.—(Ամբաստանեալին)—Անո՞նկ է։

ԱՄԲ.—Այո՛, ասոնք մեր քովն էին, Բերայի կեղծ քարերէն օղ մը եւ անոր համարժէք ապարանջան մը ունէր որ մեր տունն էր։ Մինչդեռ ուրիշ կարասիներ եւ դոհարեղէններ ունի եղեր, անոնք կ'ուզէր։

Ն.—(Կիւլթէր հանըմին)— Հայրը իրեն չարչաֆ առեր է, լսեցի՞ք։

Կ. Հ.—Այո՛, շուկայ դացեր, չարչաֆ առեր է։

Նախագահին հարցումին ի պատասխան, պաշտպան փաստաբանները ըսին որ Իսմայիլ Տայի եւ Ահմէտ պիտի վկայեն թէ ամբաստանեալը Էրէնքէօյ հրազէն արձակած է. ոստիկան Հիւսնի եւ Մուսթաֆա էֆէնտիներն ալ դէպքէն անմիջապէս ետք տեսածնին պիտի նկարագրեն։

Վկայ Մուսթաֆա էֆ. ներկայանալով երդուընցաւ։

Ն.—Լէման հանըմի զարնուելէն ետք հոն դացեր ես. Հաֆըզ Իպրահիմը տեսա՞ր հոն։

Մ. Էֆ.—Ո՛չ, պահակատուն եկած էր, հոն միայն տեսայ զինքը։ Ինքզինքը պատուհանէն վար պիտի նետէր, արդիլեցի։

Ն.—Ինչո՞ւ պիտի նետէր։

Մ. Էֆ.—Ա՛խ, օ՞ֆ, կ'ընէր կը կենար։

Ն.—Ուրիշ մարդ կա՞ր։

Մ. Էֆ.—Ո՛չ, մինակ ես էի։

Վկայ Հիւսնի էֆ. չէր եկած, վկայ Իսմայիլ Տային ներկայացաւ, 60 տարեկանի մօտ Քէմախցի, որ Թուրշուճի Հասան էֆ.ին Էրէնքէօյի բանջարանոցին պարտիզպանն է։ Երդուընցաւ։

Ն.—Հաֆըզ Իպրահիմ Էրէնքէօյ դացեր է, ե՞րբ գնաց։

Ի. Տ.—Կիրակի օր մը։

Ն.—Ժամը քանի՞ն կար։

Ի. Տ.—Կարծեմ կէսօր կանչուած էր։

Ն.—Շատ աղէկ, եկաւ ի՞նչ ըրաւ հոն։

Ի. Տ.—Պարտէզը ատրճանակ արձակեց։

Ն.—Քու քովդ ո՞վ կար։

Ի. Տ.—Շաքիր, Ահմէտ եւ Էօմէր, անոնք ուրիշ արտի մէջ կ'աշխատէին։

Ն.—Ատրճանակը դէպի ո՞ւր պարպեց։

Ի. Տ.—Օդին պարպեց։

Ն.—Քանի՞ անգամ։

Ի. Տ.—Երկու անգամ։

Ն.—Իրարու ետեւէ՞։

Ի. Տ.—Այո՛։

Ն.—Դուն տեսա՞ր։

Ի. Տ.—Ես քիչ մը հեռուն էի. Էօմէր հրազէն պարպուած տեղին աւելի մօտ էր։

Ն.—Հրազէնը մաքրե՞ց։

Ի. Տ.—Այո՛, կտաւով մաքրեց, վերջը մէջքը խոթելով դնաց։

Ն.—Աղբիւրէն ձեռքը լուա՞ց։

Ի. Տ.—Չտեսայ, աղբիւրը ճամբուն վրայ է։

Ն.—Հրազէնը ինչո՞ւ պարպեց։

Ի. Տ.—Զեմ գիտեր. ամէն գալուն հրազէն կը պարպէր, մասնաւոր սէր մը ունէր։

ԸՆԴ. ԴԱՏԱԽԱԶ.—Ատրճանակը պահարան ունէ՞ր։

Ի. Տ.—Զեմ գիտեր, մէջքը խոթեց գնաց։

Ներկայացաւ պարտիզպան Էօմէր, որ Էրէնքէօյ Թուրշուճի Հասանի բանջարանոցին դրացի պարտիզպան մըն է։ Ասալ ճիշդ վերինին վկայութիւնը տուաւ։ Ետքը ներկայացաւ Ունդաբան Հաճի Հասանի խանութի մարդերէն 50 տարեկան Թուրշուճի Ահմէտ որ երդում ըրաւ։

Ն.—Թուրշուճը Հասան էֆ.ի խանութը ամսականո՞վ կ'աշխատիս։

Ա.—Այո, վեց մէճիտ ամսականով։

Ն.—Ամբաստանեալ Իպրահիմ եւ Իսսան պէյը կը ճանչնա՞ս։

Ա.—Իպրահիմը առաջուց կը ճանչնամ, Իսսան պէյն ալ դէպքէն ի վեր է որ կը ճանչնամ։

Ն.—Հաֆըզ Էրէնքէօյ դացեր է, դուն ալ հո՞ն էիր։

Ա.—Ո՛չ, ես Թուրշուճի եմ, խանութն էի։

Ն.—Լէման հանըմի զարնուելէն տեղեկութիւն ունի՞ս։

Ա.—Ո՛չ։

ՎՐԱՄՇԱՊՈՒՀ ԷՖ.— Լսուեցաւ թէ Լէման հանըմ Մէհմէտ Զաւուշի հետ տեսնուեր եւ մօրը լուր ղրկեր է. մինչդեռ ուղղակի սրճարանը դացած եւ հոն տեսնուած է ամբաստանեալին հետ։

Ն.—Մարդ եկե՞ր է, տեսա՞ր։

ԱՀՄԷՏ.—Այո՛, եկաւ, մէկտեղ սրճարան դացին։ Իպրահիմ ծրար մը տուաւ, «Աներոջս ու զոքանչիս բարեւ ըրէ», ըսաւ։

ՎՐԱՄՇԱՊՈՒՀ ԷՖ.— Թող հարցուի թէ տանը զոնէն մտա՞ւ։

Ն.—Լսի՞ք թէ Էֆթիմ ինչ պիտի խօսի։

ՎՐԱՄՇԱՊՈՒՀ ԷՖ.—Միեւնոյն բաները պիտի ըսէ։

Էֆթիմ չէր ներկայացած։

Այս միջոցին, պաշտպան փաստաբան Վռամշապուհ էֆ. նախագահին աղերսագիր մը տուաւ եւ խնդրեց որ կարդացուի։ Նախագահը դայն առանձինն կարդալէ ետք, «այս պարագան ես ալ խորհած էի» ըսաւ. յետոյ պաշտպան փաստաբաններուն դառնալով.

Ն.—Դուք Ֆէրտանէ եւ Էլմաս Շերիֆէ հանըմներու անունները գրել տուած էիք, որոնք չեն եկած, աղերսագիր մըն ալ ունիք, կ'ուզէ՞ք որ զանոնք ալ կանչել տանք։

ՎՐԱՄՇԱՊՈՒՀ ԷՖ.—Կ'ուզենք։

Ն.—Ձեր մէջ աղերսագրին մէջ յիշուած վկաներն ալ կ'ուզէք։

ՎՐԱՄՇԱՊՈՒՀ ԷՖ.—Կ'ուզենք։

Ն.—Ոստիկան Հաֆուշը չէ դտնուած։

ԸՆԴՀ. ԴԱՏ.—Այս աղերսագիրը վերջէն տրուած է, այսինքն դատին սկսուելէն վերջ. պատժական օրինագրքին 270րդ. յօդուածին համեմատ, «Դատավարութեան սկսելէ 24 ժամ վերջ նշանակուած պաշտպան վկաները չեն ընդունուիր»։ Հետեւաբար կը պահանջեմ որ իրը պաշտպան վկայ ներկայացուած անձինքը չընդունուին։

ՀԻՒՍՆԻ ՊԷՑ. — Մենք պաշտպան վկաներու անունները պարունակող աղերսագիրը Չրդ դատավարութենէն չէ թէ 24 այլ 48 ժամ առաջ ներկայացուցինք, հետեւաբար՝ կը խնդրենք որ անոնք ընդունուին իբր պաշտպան վկայ։

Նախագահական հրամանով Վռամշապուհ էֆ.ի աղերսագիրը կարդացուեցաւ։

ԸՆԴՀ. ԴԱՏ.—Մասնագիտական խնդիր մըն է ատ, որ մասնագիտական քննութեան ենթարկուած եւ լուսաբանուած է։

ՎՐԱՄՇԱՊՈՒՀ ԷՖ. — Բժիշկներու կողմէ տրուած տեղեկագիրը չի կրնար իրը հիմ ծառայել որոշումի մը։ Երկու կէտ կայ անոր մէջ, մէկը թէ՝ ի՞նչ միջոցներով տեղի ունեցաւ այս մահը, իսկ միւսը թէ ո՞վ պատճառ եղաւ անոր։ Տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ մահը հրազէնով մը կատարուած է, եւ ասոր բացած վէրքերէն եւ թէ ներսէն ու դուրսէն հոսած արիւններէն, Լէման հանըմի մեռնիլը հակցուած է։ Վիրաւորումով տեղի ունեցած չատ մը մահերու համար դրեթէ ասանկ բժշկական քննութիւններ կը կատարուին, ինչ որ

մի միայն մահուան ինչ միջոցով կատարուած ըլլալը հասկնալու համար է։ Բժշկական մարմինը ամէնէն աւելի ձեռնհաս է ասանկ պարագաներու մէջ։ Այս խնդրոյն առթիւ գրուած տեղեկագիրներն ալ կ'ապացուցանեն թէ բժշկական մարմինը ինչ աստիճանի խղճմտութեամբ կատարած է իր պաշտօնը։ Բայց մահուան հեղինակը որոշելու խնդիրը, մի միայն բժիշկներուն յանձնուելիք խնդիր մը չէ, որովհետեւ բժշկական մարմինին տեղեկագրին կը հասկցուի որ գնտակին ձախէն դէպ ի աջ եւ վերէն վար ուղեցած ընթացքը առաջնորդ բռնելով հետեւցուցեր են թէ «հրաձիգը, աջ ձեռքով չէր կրնար պարպուիլ եւ քանի որ հանգուցեալն ալ ձախլիկ չէր, ուստի ձախ ձեռքով չէր կրնար հրաձիգն արձակել, հետեւաբար անպատճառ ուրիշի մը կողմէ արձակուած է այն» եւ համոզում գոյացուցեր են այս մասին, առանց երբեք նկատողութեան առնելու թէ հրաձիգը երկու ձեռքով պարպուած էր. պաշտպանողականի մը մէջ ըսուած է թէ երկու ձեռքով հրաձիգը պարպելը թէ՛ կարելի է եւ թէ աւելի հաւանական։ Այս կէտերը լուսաբանել ու ստուգել այլ եւս բժիշկներու չի վերաբերիր, կը խնդրեմ որ ձեռնհաս եւ փորձառու մասնագէտներէ մարմին մը կազմուի այս փափուկ պարագան քննելու համար։

ԱՆՁ. ԴԱՏ. —Շապուհ էֆ.ի ըսած խօսքերը գիտութեան կը հակառակին։

Ն. —Դատարանը խորհրդակցութեան պիտի ենթարկէ թէ պէ՞տք է իր պաշտպան վկայ ունկնդրել Ֆէրտանէ եւ Էլմաս հանրմները, եւ թէ պէ՞տք է մասնագէտներու քննութեան յանձնել հրաձիգ գործածելու եւ պարպելու խնդիրը։

Ժամը 7ու կէսին խորհրդակցութեան սենեակը առանձնացան դատաւորները։ Երբ ժամը ութին վերադարձան նախագահը պաշտպան փաստաբաններուն ըսաւ.

Ն.—Վկայ Ֆէրտանէ եւ Էլմաս հանրմներու ունկնդրութիւնը անպատճառ կը պահանջէ՞ք։

ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐԸ.—Այո՛։

Ն.—Ոստիկան չավուշը չէ գտնուած, անոր ինչ պիտի ըսէք։

Փ.—Գտնել կուտանք.

Ն.—(Ընդհ. Դատախազին) Էլմաս եւ Ֆէրտանէ հանրմներուն համար ինչ կ'ըսէք։ Կոչնագիր ղրկուած է ու չեն եկած։

Ը. Դ. —Կը պահանջեմ որ խիստ կոչնագիր մը ղրկուի եւ ղրամական տուգանքի դատապարտուին։

Նախագահը վկաներուն տուգանքի խնդիրն ալ խորհրդակցութեան ենթարկելէ ետք հետեւեալ որոշումը հաղորդեց.

—Դատարանը սա երեք կէտերը նկատողութեան առաւ. նախ քանի մը մասնագէտներ հրաւիրելու խնդիրը, երկրորդ վերջէն ցոյց տրուած վկաներու ունկընդրութիւնը, երրորդ երկու վկայուհիներու դատարան չներկայանալու կէտը։

Դատարանը ամէն կասկած փարատելու համար որոշեց նախ երեք մասնագէտ հրաւիրել. երկրորդ որովհետեւ վկաներու ունկնդրութենէն 24 ժամ առաջ կ'ըսէ օրէնքը եւ որովհետեւ վկաներու ընտրութիւնը դեռ չէ աւարտած, որոշեց նաեւ զանոնք եւս ընդունիլ իբր պաշտպան վկայ։ Երրորդ, կէս կէս ոսկի դրամական տուգանք առնելով զլխու զօրութեամբ դատարան հրաւիրել երկու վկաներն ալ, եւ հետեւաբար, ուրիշ օրուան յետաձգել դատավարութեան շարունակութիւնը։

Վ Ե Ր Ջ

ԴԻՄԵԼ
Օ ԹԱԼՕՆ Տ'ՕՐ
ԲԱՐԻՁԵԱՆ ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԳԱՐԼՕ ԱՀՆԱՄԵԱՆ
ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐ
Վերջին Նորաձեւութիւն
Պատրաստ եւ չափու վրայ
Արանց եւ կանանց համար
Նաեւ կաղերու համար պատրաստուած
Կալաթա, Վոյվոտա փողոց,
Թիւ 103

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱՐՈՒԹԻՒՆ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
Եանենի գարեջրատան վրայի յարկը
(ճիշդ Զըպուրճեանց դէմն)
Ամենատաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անդամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։
Նորը, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։
Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։
Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։
Ց. Գ. Վերջ մը տալու համար ցաճախորդաց դանդատներուն, հրապարակաւ կ'աղաչարարենք թէ ՄԵՆՔ Պոլսոյ կողմը մասնա իւղ ՉՈՒՆԵՆՔ։
4—58-10ն

ԼԷՆՍԸՐ
ԸՆՏԻՐ ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ
ՎԱՀԱՆ ԱԼԵԱՆԱՔԵԱՆ
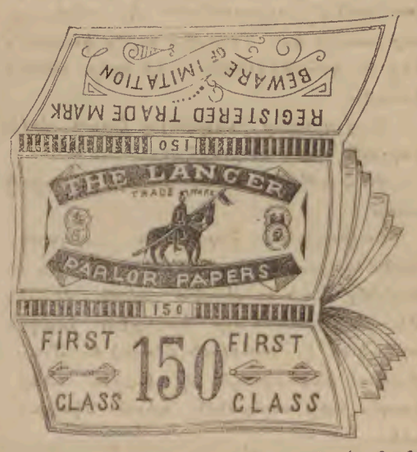

կեղրոնատեղի, Պոլիս, Սուլթան Համամ

ՏՈՔԹ. Գ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Բերա, Մեծ-Փողոց, կայարան Սերայի դպրոցին դէմ, թիւ 200
Գշ. Եշ. Շբ. օրերը առաւօտուն կանուխէն մինչեւ երեկոյ ժամ 11½։
Բշ. Դշ. Ուր. օրերը 6էն 11½։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 31 Մայիս				Իտալիան	1	47	1½	ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ			
Օսմ.Գոն. Սէռի Դ. Օ.Ո.	28	33	1/	Յօսիէթէ տ'Ասիւրանս	3	50	—	Անգլ. Ոսկի	110	07	—
Ամէնէն բարձր գին »	28	35	-	Երէսի ժէնէրալ	0	10	—	20 Ֆրանգնոց	87	26	—
» վար գին »	28	29	—	Սօս. Օթ. տը Ֆիլ է տէթֆ	18	50	—	20 մարքնոց	107	20	—
Այիվրէ »	—	—	—	Լգոսիօն Գոմմ.ըսիալ	0	9	06	Բօլ Էմբերիալ	90	—	—
Բումէլի երկաթղ. Ֆը.	113	—	—	Թոպագա Գոբրբորէշրն	0	8	06	Քրիմիկ	51	08	—
Ամէնէն բարձր գին »	113	12½	—	Էնթրբրրիզ ժէնէրալ	0	6	06	Մէճիտիէ արծաթ	108	08	—
» վար գին »	112	75	—	5% Հէլլէնիք 1881	20?	—	—	Մէճիտիէ քառորդ	107	15	—
Թրանսվալ »	150	—	—	Պանգ Նասիոն. Ցուն.	419	50	—	Մէճիտիէ մանրուք	103	20	—
Ամէնէն բարձր գին »	150	—	—	Լօրիէմ	71	50	—	Պէշլիք	103	10	—
—			—	Թրանսվալ	150	—	—	Մէճիտլիք	102	20	—
8 օրուան Քոնսոլիտ	262	—	—	Պոլսոյ Քարաֆի Ընկ.	493	—	—	Ռուպլի արծաթ	68	20	—
8 » Երկաթուղի	1	50	—	Տէրքօղի Չրի Ընկ.	275	—	—	Շիլին	109	10	—
				Թրամվէյի Ընկ.	483	—	—	Ֆր. արծթ. Ֆրնա.	87	10	—
ԲԱՑՈՒՄ, 1 Յուլիս				Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիր.	263	50	—	» » ռուպնկն.	86	—	—
Օսմ. Գոն.Սէռի Դ, Օ.Ո.	28	33	—	Անատոլու Երկաթ.	10	80	—	» » իտալկն.	77	—	—
» ժամ 5ին «	28	35	—	—				Ռէճինա	08	30	—
Բում. երկաթուղի Ֆը.	113	—	—	ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ				Ռուպլի թղթադրամ	8	58	60
» » ժամ 5ին »	113	25	—	Լոնտոն 3 ամիս	10	25	—	Ֆլորին »	9	07	—
—				» » » չէք	109	—	¼	Մարք »	107	30	—
Թագագ Թիւրք Ռէժի	14	12	—	Բարիզ » »	23	02	½	Տրաքմի »	35	80	—
Սիկարէթ, Սէռի A	0	18	—	» » » չէք	23	05	—	Անգլ. ոսկի »	110	05	—
» » B	0	00	—	Պերլին անտոկոս չէք	18	57	—	Ֆրանս. » »	87	30	—
Պանգ տը Մէթէլին	8	32	—	Գուրոն Աւստրիական	21	80	—	Ռուպնկն. » »	87	10	—
Ադսիօն աէ Թրամուէյ	5	40	—	—				Պուլկ. » »	87	—	—
								Իտալ. » »	85	—	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 13 Ցունիս				Լոնտոն, 13 Ցունիս				Վիէննա, 13 Ցունիս			
3% Ֆրանսկն.	101	95	—	Անգլ. Քոնս.	96	93	—	Ռուս. երկթ.	108	—	—
3½% »	102	50	—	Օսմ. Դանթ B	52	—	—	Օսմ. Ռէնթ	294	—	—
Օսմ. Քոնս. D	26	50	—	» C	28	—	—	Փոխ. Լոնտոնի վրայ	240	30	—
Ռուս. Երկ.	114	75	—	» D	26	—	—	—			
Օսմ. Ռէնթ	321	—	—	Օսմ. Պանգա	12	75	—				
Օսմ. Կայս. Պանգա	570	—	—	Իժիբսիէն Իւնիֆիէ	108	—	—	Պրիւքսէլ, 13 Ցունիս			
Օսմ. Մարքս	526	-	—	Տօմինիալ	105	75	—				
Օսմանիէ	466	--	—	Ա.յոլտի երկաթուղի	14	50	—	Ռանթ Օսմ. Սէռի D	26	32	—
Բէրիսրիթէ Թիւրք	—	—	—	Գասսպա »	86	—	—	Ռուս. երկաթուղի	113	25	—
Քրէտի Լիոնէ	—	—	—	5% Իտալական	—	—	—	—			
5% Իտալական	103	45	—	5% Հէլլէնական 1881	40	50	—				
Սպանիական արտաքին	81	-	—	Ռանթ »	31	—	—	Պերլին, 13 Ցունիս			
Թէմպէքի փոխառութ.	455	—	—	Մօնոբոլ »	44	--	—				
Սէլանիկ-Կ. Պոլսոյ երկ.	276	—	—	Ռուսական 1890	—	—	—	Ռուս. երկաթուղի	112	70	—
Գասսպա երկթ.	362	—	—	Պուլկար 1888 6%	88	—	—	Ռուպլի (100ը)	216	12	—
Թրանսվալ Քոնս.	151	50	—	Թրանսվալ Քոնս.	05	93	—	Փոխ. Լոնտոնի վրայ	20	33½	
Ռուսական 1890	—	—	—	Փոխառութ. Բարիզի վրայ	25	37½		—			
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	22½		—							

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԷՐՃԱՅԻ
ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՅԱՃԱԽՈՐԴԱՑ
ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՄԱՐ
ՎԵՐ ՋԻՆ ԳԻՆ
ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ
ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐ
ԴԻՄԵԼ
Կ. ՊՈԼԻՍ
Ոսկերչաց Շուկան թիւ 13
ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի Եւրոպական ճաշակով պատրաստուած զոհարեղէններ, ամէնքն ալ առաջնակարգ ըլլալու պայմանով։
ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատան գիները անմրցելի են։
ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն ապրանքներ եւ ժամացոյցներ։
ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ
20% կանխիկ, մնացեալին համար չարաթական 5% վճարում
կանխիկ գնողին համար 5% զեղչ
Գործածուած զոհարեղէնները եթէ վնասուած չեն, 10% զեղչով եւս կ'առնուին

ՀԱՃԻ ՍԱՐԻՄ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՇԱՐԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 136.
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ
Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 54.
Ղալաթիա, Թօքմուլար ճատտէսի, թիւ 101.
Հարսանիքներու եւ երեկոյթներու համար դեղեցիկ սպասներ, ինչպէս նաեւ կանոնաւոր սպասարկութիւն

ԱՊԱՌԻԿ ՄԻ՛ ՈՒԶԷՐ ՉՊԻՏԻ ՏԱՄ
ԱՊԱՌԻԿ ՄԻ՛ ՈՒԶԷՐ ՉՊԻՏԻ ՏԱՄ

ՀԱՅ ՍՆՏՈՒԿՃԻ
ՄԱՔՍՈՒՏ ԿԼԼԸՃՃԵԱՆ
Էսկի-Զապրիէ
Ճամբորդներու համար 5% զեղչ
Ամուրիներու համար 10% զեղչ
Աղջիկներու համար 50% զեղչ
Զորս անգամ կարգուողներուն
ՉՐԻ

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՌՈՄԱՆ ԵՒ ԸՆԿ
Ղալաթիա, Մանմուտիէ փողոց, 42
ՄԵՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Գրքի յատուկ տպագրկն. բուդրէրու Նամակի եւ տետրակի բուդրէր։
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐՆԵՐ
Մեծաքանակ եւ Փոքրաքանակ
ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԻ,
ՏՊԱԳՐԱՏԱՆ ԵՒ
ԿԱԶՄԱՏԱՆ
ՊԻՏՈՑՔՆԵՐ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐՆԵՐՈՒ
Բէրշէմպէ Բազար, Սագսի խան։

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՋԱՇԱՐԱՆ
ԱՂԷԿ ԵՒ ԱԺԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐ ԿՈՒԶԷՐ
ԴԻՄԵՑԷՔ
Բերա, կլավանի փողոց, թիւ 5—7
ԺՕՌԺ ՏԱՍՍԻՌԱ
ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
Երիք պնակ կերակուր, գինի, անուշեղէն եւ ուղածնուզ չափ հաց
5 ՂՐՈՒՇՈՎ

ՌՈՒԲԷՆ ՄԱՂԱՔԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՀԱՓՈՒ ՎՐԱՑ
Ամէն տեսակ հանդերձեղէններու
ՎԱՑԵԼՈՒՉ, ԱԺԱՆ, ԴԻՄԱՑԿՈՒՆ
Կ. Պոլիս, Շիրին խան թիւ 12

Արտօնատէր Ա. ՍԱԳԱԵԱՆ
Տպագրութիւն Սագաեան Տպարան։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (151)

ՇԱՌԼ ՄԷՌՈՒՎԷԼ

ՈՍԿԻԻ ՏԵՆԴԸ

ՀՈՐԻՐՈՐԴ ՄԱՍ
ՓՈԹՈՐԻԿԷՆ ՎԵՐՋ

Ա.
ԳԱՐՆԱՆ

Ժաղ Ֆուժրէի դերեզմանն էր ան։

Դժբաղդ զօրավարին կտակը գործադրուեր էր։

Խոշոր մարդ մը կը հակէր գործողութիւններուն։

Տօքդէօռը ճանչցաւ զայն անմիջապէս Բիրիագն էր, ու մէկ քանի խօսքէր փոխանակեց անոր հետ։

Յետոյ չարունակեց ճամբան եւ մտաւ Բլէլան, յանձնեց Նամակը Նամակատուն։

Բ.
ՇՈԳԵԿԱՌՔԻՆ ՄԷՋ

Մոնբառնասի կայարանէն դէպ ի Պորթանները մեկնելիք կառախումբը առտուան ժամը 9ի տեսնուելիք ճամբայ պիտի ելլէր։

Դուռները գոցուեցան։ Վայրաչարժը սուլեց եւ շոգեկառքը շարժեցաւ դէպ ի Վէրսայլ։

Այն տեսն քրտնած յոգնած մարդ մը, ճակատը սրբեց, չորս կողմը նայեցաւ անդամ մը, եւ.

—Պառոն տը Բայիո՛ւս, ըսաւ ժպտելով իր դիմացի դրացիին։

—Պ. տը Պրանքո՛ւր, աղաղակեց երիտասարդը ձեռքը երկնցնելով գնդապետին, որ սրտագին կերպով սեղմեց զայն։

—Ո՞ւր այսպէս։

—Պրըթանեը կ'երթամ։ Դո՞ւք։

—Ես ալ։

—Ո՞ւր։

—Ռէնի կողմերը։

—Ճիշդ ինծի պէս։

—Բայց ո՞ր կողմ։

—Պիտի ըսեմ, ըսաւ երիտասարդը ճակատին վրայ եթեւ կարմրութիւն մը ստանալով . . . Որովհետեւ ճշմարիտ առիթ մը դտայ եւ հանգիստի քաշուելու փափաք մը ունիմ . . .

—Ա՜ռ տարիքէն։ Օ՜հ։ Տակաւին քըսանըհինգ տարեկան չկաս . . .

—Մօտ ատենէն պիտի ըլլամ, գնդապետ։

—Տղայ մըն էք . . .

—Տղայ մը զոր ծերացուցին իր դժբաղդութիւնները, աւելցուց Ժօրժ տը Բայիուս, մելամաղձոտ ժպիտով մը։

—Խնդիրը . . . մրմնջեց Պ. տը Պրանքուր։

Բայց անմիջապէս մերժեց յոռի յիշատակներ ըսելով.

—Անցեալը ձգենք . . . Ներկային խորհինք . . . Կ'ըսէք ուրեմն թէ Պրըթանեը պիտի երթանք։

Եւ յանկարծ գնդապետը ձեռքը տարաւ ճակտին։

Բէմբոնի աւերակներուն նոր սեփականատէրը, որուն անունը չէր ուզած տալ իրեն Մատըլէն, այս իր ճամբու ընկերն էր։

—Հո՛ն ըսաւ Ժօրժ տը Բայիուս, հինուկ դղեակ մը ծախու առի, որ սակայն չատ կը յարմարի ինծի։

—Անո՞ւնը . . .

—Բէմբոն, նախկին Արբայարանը . . . կը ճանչնաք . . .

—Կարծեմ թէ, լա Ֆորժէն երկու քայլ անդին է, ես ալ հոն կ'երթամ։

—Օր տ'Արվիլիէն։

—Անշուշտ. բայց դուք պիտի չկրնաք ապրիլ Բէմբոնի մէջ։

—Հոդ մի՛ ընէք . . .

—Դացիք տեսա՞ք թէ ինչպէս տեղ է։

—Ո՛չ բայց իմ գործակատարս զրկեցի։ Երէկ հեռագիր մը քաշեր էր ինծի . . . Ամէն բան կարգին է։

—Արդէ՞ն։

—Այո՛։ Մինչեւ անդամ սենեակ մըն ալ մօրս յատկացուած է։

—Ի՞նքն ալ պիտի դայ։

—Քանի մը օրէն։

—Կը յուսամ որ ձեր այցելութիւնովը պիտի պատուէք մեզ.

—Կը մտածէ՛ք . . .

—Որչափ շուտ ըլլայ այնչափ աղէկ է . . . Սիրով պիտի ընդունինք ձեզ։

Ժօրժ տը Բայիուս չփոթեր էր։

Դիւրին էր տեսնել թէ կը պտտկէր խնդրոյ մը շուրջը, որուն չէր համարձակիր մօտենալ։

—Լա Ֆորժի մէջ երջանիկ կին մը պիտի գտնէք . . .

—Օր. տ'Արվիլիը։

— . . . որ աւելի երջանիկ պիտի ըլլայ երբ ժամանակը մեղմացնէ քանի մը յիշատակներ . . ։

—Իր բարեկա՛մը էք դուք, գնդապե՛տ։

—Եւ իր հիացողը . . . ։ Ինչ կին . . . ։

Ծերունին ամբողջ կրքոտ դորովանքը այդ երկու բառերուն մէջ խտացած էր։

—Եւ իր աղջիկն ալ իրեն կը նմանի, մրմնջեց երիտասարդը որ խոր երազանքի մը մէջ թաղուեր էր։

Պ. տը Պրանքուր, ինքն ալ թաղուեցաւ իր մտածումներուն մէջ եւ գլուխը վակոնին պատուհանէն դուրս հանելով սկսաւ դիտել չրջակայքը, արտերը, ձորերը, դղեակները։

Ցանկարծ ետ քաշուելով հարցուց Ժօրժ տը Բայիուսի.

—Բայց ինչպէ՞ս պիտի ապրիք ատ վանքին մէջ։

—Պարզ կերպով։

—Ծառաներ ունի՞ք։

—Մարիուսը, իրեն հետ աղէկ կ'անցնի ատենները։ Անիկա հոն քանի մը կիներ կը գտնէ հարկաւ մեր ծանրութեան համար . . . Արդէն շատ բանի մը պէտք չունիմ ես։

—Հարկաւ նպատակ մը ունի՞ք, ատանկ երթալ փակուելու համար։

—Կրնայ ըլլալ։

—Եւ իր հիացողը . . . ։ Ինչ կին . . . ։

Ծերունին ամբողջ կրքոտ դորովանքը այդ երկու բառերուն մէջ խտացած էր։

—Եւ իր աղջիկն ալ իրեն կը նմանի, մրմնջեց երիտասարդը որ խոր երազանքի մը մէջ թաղուեր էր։

Պ. տը Պրանքուր, ինքն ալ թաղուեցաւ իր մտածումներուն մէջ եւ գլուխը վակոնին պատուհանէն դուրս հանելով սկսաւ դիտել չրջակայքը, արտերը, ձորերը, դղեակները։

Ցանկարծ ետ քաշուելով հարցուց Ժօրժ տը Բայիուսի.

—Բայց ինչպէ՞ս պիտի ապրիք ատ վանքին մէջ։

—Պարզ կերպով։

—Ծառաներ ունի՞ք։

—Մարիուսը, իրեն հետ աղէկ կ'անցնի ատենները։ Անիկա հոն քանի մը կիներ կը գտնէ հարկաւ մեր ծանրութեան համար . . . Արդէն շատ բանի մը պէտք չունիմ ես։

—Հարկաւ նպատակ մը ունի՞ք, ատանկ երթալ փակուելու համար։

—Կրնայ ըլլալ։

(Շարունակելի)